ZARZĄDZENIE NR 525.2026
PREZYDENTA MIASTA EŁKU

z dnia 24 listopada 2026 r.

w sprawie konsultacji społecznych

Na podstawie § 1 ust. 5 lit. d uchwały nr XXI.203.2020 Rady Miasta Ełku z dnia 26 sierpnia 2020 r. w sprawie konsultacji społecznych z mieszkańcami miasta Ełku (Dz. Urz. Woj. Warmińsko-Mazurskiego poz. 3864 i 3865) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ogłasza się konsultacje społeczne projektu Lokalnego Planu Rozwoju Usług Społecznych i na lata 2027-2030, który stanowi załącznik nr 1 do zarządzenia.

§ 2. Celem przeprowadzenia konsultacji społecznych jest zebranie uwag, wniosków, opinii i rekomendacji od zainteresowanych osób, organizacji do projektu Lokalnego Planu Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji na lata 2027-2030.

§ 3. Konsultacje społeczne dotyczą obszaru Gminy Miasta Ełku.

§ 4. Konsultacje zostaną przeprowadzone w okresie od 30.11.2026 r. do 06.12.2026 r.

§ 5. Formy przeprowadzenia konsultacji społecznych:

1) pośrednia - przesłanie wypełnionego i podpisanego formularza konsultacyjnego w okresie trwania konsultacji pocztą tradycyjną na adres Urzędu Miasta Ełku, ul. marsz. Józefa Piłsudskiego 4, 19-300 Ełk, osobiste dostarczenie wypełnionego i podpisanego formularza do Kancelarii Ogólnej Urzędu Miasta Ełku przy ul. marsz. Józefa Piłsudskiego 4 lub poprzez wysłanie skanu podpisanego formularza przy pomocy narzędzi teleinformatycznych;
2) bezpośrednia - przekazanie uwag podczas dyżuru konsultacyjnego, który odbędzie się w dniu 04.12.2026 r. w godz. 09.00-15.00 w budynku Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ełku przy ul. Piłsudskiego 8, pok. nr 20 (sala konferencyjna I, piętro budynku).

§ 6. Wzór formularza stanowi załącznik nr 2 do zarządzenia.

§ 7. Projekt Lokalnego Planu Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji na lata 2027-2030 dostępny jest do wglądu w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Ełku przy ul. Piłsudskiego 8 (sekretariat).

§ 8. Z konsultacji sporządzony zostanie raport, który podlega przekazaniu Radzie Miasta Ełku, upublicznieniu w Biuletynie Informacji Publicznej i na stronie internetowej Urzędu Miasta Ełku.

§ 9. Organem właściwym do rozpatrzenia uwag i wniosków jest Prezydent Miasta Ełku.

§ 10. 1. Odpowiedzialnym za przygotowanie i przeprowadzenie konsultacji społecznych jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ełku.

2. Osobą odpowiedzialną za przygotowanie i przeprowadzenie konsultacji społecznych jest Pani Ewelina Chojnowska-Sawczyn.

§ 11. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

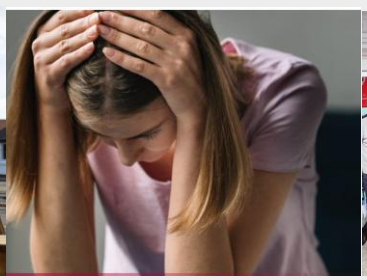
Prezydent Miasta Ełku

Tomasz Andrukiewicz

Załącznik nr 1 do zarządzenia nr 525.2026
Prezydenta Miasta Ełku
z dnia 24 listopada 2026 r.

LOKALNY PLAN ROZWOJU USŁUG SPOŁECZNYCH I DEINSTYTUCJONALIZACJI

WYJAŚNIENIA SKRÓTÓW I ZWROTÓW UŻYTYCH W SPRAWOZDANIU

CIS – centrum integracji społecznej
DPS – dom pomocy społecznej
ECRS STAJNIA, STAJNIA – Ełckie Centrum Rewitalizacji Społecznej STAJNIA
EFS – Europejski Fundusz Społeczny
FEAD – Europejski Fundusz Pomocy Najbardziej Potrzebującym
FP – Fundusz Pracy
KIS – klub integracji społecznej
KOMR – Krajowy Ośrodek Mieszkalno-Rehabilitacyjny
MKIS- młodzieżowy klub integracji społecznej
MKRPA – Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
MOPS, Ośrodek – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ełku
MRPiPS – Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
MZK– Miejski Zakład Komunikacji
NFZ – Narodowy Fundusz Zdrowia
NGO – organizacje pozarządowe
NK – procedura „Niebieskie Karty"
OHP – Ochotniczy Hufiec Pracy
OTU – Ośrodek Terapii Uzależnień
PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ełku
POKL – Program Operacyjny Kapitał Ludzki
POMOST – oprogramowanie do obsługi sprawozdań ośrodka pomocy społecznej
PTU – Poradnia Terapii Uzależnień w Ełku
PUP – Powiatowy Urząd Pracy w Ełku
RPO – Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-220
SKO –Samorządowe Kolegium Odwoławcze
SM – osoby chore na stwardnienie rozsiane
ŚDS – Środowiskowy Dom Samopomocy Lawendowy Zakątek
UE– Unia Europejska
Ustawa lub u.p.s – ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE ……...4
CELE I ZNACZENIE PLANU …… 4
OGÓLNOPOLSKIE I REGIONALNE PLANY DEINSTYTUCJONALIZACJI…… 5
UWARUNKOWANIA STRATEGICZNE I PROGRAMOWE…… 6
OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA MIASTA EŁKU I SYTUACJI SPOŁECZNEJ……... 10
I CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA ……. 15
WNIOSKI I POTRZEBY……. 15
OBSZAR 1 - OSOBY STARSZE……. 17
OBSZAR 2 – OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI……. 21
OBSZAR 3 – OSOBY W KRYZYSIE BEZDOMNOSCI I OSOBY ZAGROŻONE BEZDOMNOŚCIĄ…….. 24
OBSZAR 4 - OSOBY W KRYZYSIE ZDROWIA PSYCHICZNEGO…….. 28
OBSZAR 5 – DEINSTYTUCJONALIZACJA PIECZY ZASTĘPCZEJ - RODZINY Z DZIEĆMI, W TYM Z DZIECMI Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ……. 31
II CZĘŚĆ OPERACYJNA …… 37
III MONITORING …… 43

WPROWADZENIE

Gmina Miasto Ełk, podobnie jak inne jednostki samorządu terytorialnego, stoi przed wyzwaniem dostosowania swoich usług społecznych do współczesnych potrzeb społecznych. Umowa Partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021-2027 w Polsce, podpisana 30 czerwca 2022 r., wyznacza kierunek, w którym powinny podążać działania samorządów. Kluczowym elementem tej polityki jest deinstytucjonalizacja usług społecznych, która zakłada przejście od opieki instytucjonalnej do wsparcia świadczonego w lokalnych społecznościach.

W odpowiedzi na te wyzwania, Miasto Ełk podjęło działania mające na celu przekształcenie systemu pomocy społecznej, zgodnie z wytycznymi zarówno krajowymi, jak i regionalnymi. Istotnym wsparciem w tym procesie jest Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Warmińsko-Mazurskiego, który, zgodnie z zaleceniami zawartymi w Strategii Rozwoju Usług Społecznych oraz „Warmińsko-Mazurskim Planie Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji na lata 2026-2028", ma za zadanie koordynować działania związane z deinstytucjonalizacją na poziomie regionalnym.

Lokalny Plan Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji na lata 2027-2030 został opracowany przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ełku, przy wsparciu specjalnie powołanego Zespołu ds. opracowania Lokalnego Planu. Zespół ten działa na mocy Zarządzenia nr. 508.2026 Prezydenta Miasta Ełku z dnia 2 listopada 2026. Plan ten ma na celu nie tylko dostosowanie usług społecznych do zmieniających się potrzeb mieszkańców, ale także wzmocnienie ich dostępności i jakości. Jego lokalny charakter pozwala na precyzyjne zidentyfikowanie potrzeb społeczności Miasta Ełku oraz skuteczne planowanie działań, które będą realizowane z wykorzystaniem dostępnych środków europejskich, krajowych i samorządowych, a także innych dostępnych w obszarze usług społecznych.

Założenia tego planu opierają się na diagnozie obecnego stanu usług społecznych w mieście oraz zapotrzebowania na konkretne formy wsparcia. Proces ten ma na celu wypełnienie istniejącej luki pomiędzy opieką domową a instytucjonalną, poprzez rozwój nowych form wsparcia i świadczenia usług w środowisku lokalnym. Dzięki temu Gmina Miasto Ełk może skutecznie odpowiadać na potrzeby swoich mieszkańców, zwłaszcza tych najbardziej narażonych na marginalizację i wykluczenie społeczne.

CELE I ZNACZENIE PLANU

Celem tworzenia Lokalnych Planów Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych jest wyznaczenie kierunków rozwoju usług społecznych na szczeblu lokalnym, z uwzględnieniem zarówno koniecznych interwencji, jak i działań prewencyjnych oraz profilaktycznych. Proces deinstytucjonalizacji ma na celu wspieranie klientów usług społecznych w ich lokalnych społecznościach, minimalizując potrzebę umieszczania ich w instytucjach opieki całodobowej. Plan ten skupia się na kluczowych grupach społecznych, których potrzeby stanowią największe wyzwanie dla lokalnego systemu pomocy, takich jak osoby starsze, osoby z niepełnosprawnościami, osoby z zaburzeniami psychicznymi, osoby w kryzysie bezdomności oraz rodziny i dzieci. Operacjonalizacja planu obejmuje rozwój usług dostarczanych w środowisku zamieszkania, w tym mieszkalnictwa wspomaganego oraz otwieranie instytucji całodobowych na działania środowiskowe o wielofunkcyjnym charakterze.

Niniejszy dokument, zgodny z krajowymi wytycznymi, zakłada konkretne kroki, które Gmina Miasto Ełk powinna podjąć w latach 2027-2030, aby skutecznie wdrożyć proces deinstytucjonalizacji i zmodernizować lokalną politykę społeczną, dostosowując ją do nowoczesnych standardów pomocy społecznej.

Cele Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych na lata 2027-2030 wymagają:

- ✓ określenia kierunków rozwoju usług społecznych, usług zdrowotnych oraz deinstytucjonalizacji na poziomie gminy,
- ✓ powiązania dostępnych źródeł finansowania, w szczególności funduszy europejskich, a także innych źródeł finansowych (rządowych, samorządowych) z regionalnymi celami i działaniami w obszarze usług społecznych i deinstytucjonalizacji,
- ✓ skoordynowania działań podejmowanych przez różne jednostki organizacyjne samorządu lokalnego i wojewódzkiego przy uwzględnieniu potencjału i zasobów sektora obywatelskiego i partnerów społecznych.

Samorząd gminy oraz Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ełku (po przekształceniu Centrum Usług Społecznych - CUS), podejmować będzie działania w zakresie usług społecznych, pomocy społecznej, ekonomii społecznej i aktywnej integracji, służące poprawie efektywności i koordynacji działań na poziomie lokalnym. Samorząd i MOPS współpracować będzie z podmiotami ekonomii społecznej (PES), w tym organizacjami pozarządowymi (NGO), w szczególności realizującymi usługi społeczne oraz zajmującymi się pomocą i integracją społeczną. Wzmocniony zostanie potencjał instytucjonalny, organizacyjny oraz kompetencyjny instytucji i podmiotów świadczących usługi społeczne. Ponadto Plan zapewnia spójność obszarów potrzeb w gminie miejskiej Ełk z usługami określonymi w Warmińsko-Mazurskim Planie Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji na lata 2026-2029. Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.) określa deinstytucjonalizację jako przechodzenie od opieki o charakterze instytucjonalnym do opieki świadczonej w środowisku rodzinnym i społeczności lokalnej. Wśród najważniejszych założeń można wskazać:

• zwiększenie udziału rodzin i rodzinnych form pieczy zastępczej w opiece i wychowaniu dzieci,

• zbudowanie skutecznego i trwałego systemu świadczenia usług społecznych dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu,

• włączenie społeczne osób z niepełnosprawnościami dające możliwość życia w społeczności lokalnej niezależnie od stopnia niepełnosprawności,

• stworzenie skutecznego systemu usług społecznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,

• stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla osób w kryzysie bezdomności oraz osób zagrożonych bezdomnością.

OGÓLNOPOLSKIE I REGIONALNE PLANY DEINSTYTUCJONALIZACJI

Deinstytucjonalizacja w Polsce jest kluczowym elementem krajowej polityki społecznej na lata 2021-2027, której cele i założenia są określone w dokumentach takich jak Umowa Partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021-2027 oraz Strategia Rozwoju Usług Społecznych - Polityka Publiczna do 2030 roku (z perspektywą do 2035 roku). Celem deinstytucjonalizacji jest przejście od opieki instytucjonalnej, świadczonej w różnego rodzaju placówkach, do wsparcia realizowanego w lokalnych społecznościach. Umowa Partnerstwa, podpisana 30 czerwca 2022 roku, wskazuje na konieczność zwiększenia dostępności usług społecznych, aby umożliwić obywatelom jak najdłuższe pozostanie w ich naturalnym środowisku. Zamiast umieszczania w instytucjach całodobowych, mieszkańcy powinni otrzymywać wsparcie bezpośrednio w swoich domach lub w innych lokalnych formach wsparcia. Strategia Rozwoju Usług Społecznych, przyjęta przez Radę Ministrów 15 czerwca 2022 roku, podkreśla potrzebę opracowywania lokalnych i regionalnych planów deinstytucjonalizacji jako kluczowego elementu realizacji tej polityki. Dokument ten wskazuje również na konieczność współpracy różnych instytucji w celu zapewnienia kompleksowego wsparcia, uwzględniającego

specyficzne potrzeby różnych grup społecznych, takich jak osoby starsze, osoby z niepełnosprawnościami, dzieci, młodzież, a także osoby w kryzysie psychicznym czy bezdomności.
Na poziomie regionalnym, deinstytucjonalizacja jest koordynowana przez Regionalne Ośrodki Polityki Społecznej, które opracowują i wdrażają regionalne plany rozwoju usług społecznych. W województwie warmińsko-mazurskim, działania te są realizowane zgodnie z Warmińsko-Mazurskim Planem Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji na lata 2026-2028. Dokument ten wpisuje się w ogólnopolskie ramy deinstytucjonalizacji, a jego celem jest dostosowanie regionalnej polityki społecznej do wyzwań współczesności.
Plan regionalny koncentruje się na zmniejszeniu zależności od instytucji opieki całodobowej i rozwijaniu usług świadczonych w lokalnych społecznościach. Zawiera on konkretne działania, takie jak rozwój mieszkalnictwa wspomaganego, tworzenie centrów opiekuńczo-mieszkalnych, oraz rozwój środowiskowych form wsparcia i opieki. Warmińsko-Mazurski Plan kładzie również duży nacisk na poprawę jakości kadr świadczących usługi społeczne oraz na współpracę między różnymi instytucjami i organizacjami społecznymi, aby zapewnić spójność działań i optymalne wykorzystanie dostępnych zasobów.
Oba dokumenty – zarówno krajowe, jak i regionalne - tworzą spójny system wsparcia dla procesu deinstytucjonalizacji, kładąc nacisk na zapewnienie wysokiej jakości usług społecznych dostępnych w środowiskach lokalnych, co ma na celu poprawę jakości życia mieszkańców oraz zwiększenie ich szans na samodzielne funkcjonowanie w społeczeństwie.
Ogólnopolskie Ramowe Wytyczne Tworzenia Lokalnych Planów Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych oraz Warmińsko-Mazurski Plan Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji na lata 2026-2028 odgrywają kluczową rolę w opracowaniu Lokalnego Planu Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji na poziomie Gminy Miasta Ełk.
Wytyczne krajowe, zawarte w dokumentach takich jak Umowa Partnerstwa i Strategia Rozwoju Usług Społecznych, wyznaczają ogólny kierunek przejścia od opieki instytucjonalnej do usług świadczonych w lokalnych społecznościach, co jest fundamentem polityki społecznej w Polsce na lata 2021-2027. Z kolei regionalny plan deinstytucjonalizacji, przygotowany przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Warmińsko-Mazurskiego, dostosowuje te wytyczne do specyficznych warunków i potrzeb regionu, zapewniając spójność działań na poziomie województwa. Te dokumenty są niezbędne do skutecznego opracowania i wdrożenia lokalnego planu dla Miasta Ełk, ponieważ umożliwiają dostosowanie ogólnopolskich i regionalnych założeń do specyficznych warunków i potrzeb lokalnej społeczności. Opracowanie lokalnego planu zgodnie z tymi wytycznymi zapewni, że działania podejmowane na poziomie gminy będą spójne z ogólnokrajową strategią oraz skutecznie wspierały proces deinstytucjonalizacji, poprawiając jakość życia mieszkańców i dostosowując usługi społeczne do nowoczesnych standardów.

UWARUNKOWANIA STRATEGICZNE I PROGRAMOWE

Ważnym komponentem lokalnej polityki społecznej są obecnie usługi społeczne. Zdefiniowano je w Ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych. W świetle art. 2 tej ustawy oznaczają one działania podejmowane przez gminę w celu zaspokajania potrzeb wspólnoty samorządowej, świadczone w formie niematerialnej bezpośrednio na rzecz osób, rodzin, grup społecznych, grup mieszkańców o określonych potrzebach lub ogółu mieszkańców, w następujących zakresach:
1) polityki prorodzinnej,
2) wspierania rodziny,

3) systemu pieczy zastępczej,
4) pomocy społecznej,
5) promocji i ochrony zdrowia,
6) wspierania osób z niepełnosprawnościami,
7) edukacji publicznej,
8) przeciwdziałania bezrobociu,
9) kultury,
10) kultury fizycznej i turystyki,
11) pobudzania aktywności obywatelskiej,
12) mieszkalnictwa,
13) ochrony środowiska,
14) reintegracji zawodowej i społecznej.

Znaczenie rozwoju usług społecznych oraz procesu deinstytucjonalizacji podkreśla wspomniana już we wstępie Strategia Rozwoju Usług Społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.). Wskazuje ona przy tym, że usługi społeczne są generalnie dedykowane wszystkim, jednak szczególny nacisk trzeba położyć na kierowanie ich do osób, które mogą być narażone na jakiekolwiek przejawy wykluczenia społecznego czy dyskryminacji. Dotyczy to przede wszystkim:

a) dzieci, w tym dzieci z niepełnosprawnościami,
b) osób z niepełnosprawnościami i osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu,
c) osób w kryzysie psychicznym,
d) osób starszych,
e) osób w kryzysie bezdomności,
f) wszystkich innych grup zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

Wśród najważniejszych założeń Strategii Rozwoju Usług Społecznych można wskazać:

• zwiększenie udziału rodzin i rodzinnych form pieczy zastępczej w opiece i wychowaniu dzieci,
• zbudowanie skutecznego i trwałego systemu świadczenia usług społecznych dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu,
• włączenie społeczne osób z niepełnosprawnościami dające możliwość życia w społeczności lokalnej niezależnie od stopnia niepełnosprawności,
• stworzenie skutecznego systemu usług społecznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
• stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla osób w kryzysie bezdomności oraz osób zagrożonych bezdomnością.

Zaplanowaniu procesu deinstytucjonalizacji usług społecznych na poziomie województwa warmińsko-mazurskiego, w sposób uporządkowany, ustrukturyzowany, w oparciu o dostępne środki europejskie, krajowe i samorządowe, służy Warmińsko-Mazurski Plan Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji na lata 2026-2028. Dokument ten przyjęto Uchwałą Zarządu Województwa Nr 59/1011/25/VII z dnia 22 grudnia 2025 r. Został opracowany przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, przy wsparciu przy wsparciu Zespołu ds. rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji, powołanego Uchwałą Nr 46/830/25/VII Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 14 października 2025 r.

Cele Warmińsko-Mazurskiego Planu Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji na lata 2026-2028 sformułowano następująco:

▪ określenie kierunków rozwoju usług społecznych, usług zdrowotnych oraz deinstytucjonalizacji na poziomie regionalnym,
▪ powiązanie dostępnych źródeł finansowania, w szczególności funduszy europejskich, a także innych źródeł finansowych (rządowych, samorządowych) z regionalnymi celami i działaniami w obszarze usług społecznych i deinstytucjonalizacji,
▪ skoordynowanie działań podejmowanych przez różne departamenty/jednostki organizacyjne samorządu województwa przy uwzględnieniu potencjału i zasobów sektora obywatelskiego i partnerów społecznych.
Sformułowano również cele horyzontalne w procesie rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji w województwie warmińsko-mazurskim, wspólne dla wszystkich obszarów interwencji. Są to:
1. Tworzenie miejsc koordynacji usług w formie Centrów Usług Społecznych.
2. Wzmocnienie współpracy międzyinstytucjonalnej i partnerstw na rzecz deinstytucjonalizacji i usług społecznych.
3. Doskonalenie zawodowe, podnoszenie kwalifikacji i kompetencji kadr jednostek pomocy społecznej i wspierania rodziny, pieczy zastępczej, podmiotów ekonomii społecznej w obszarze usługi deinstytucjonalizacji.
4. Rozwój usług społecznych poprzez inwestycje w infrastrukturę zgodnie z deinstytucjonalizacją.
5. Wsparcie i częściowe odciążenie opiekunów faktycznych w opiece nad osobami potrzebującymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.
6. Przeciwdziałanie wykluczeniu komunikacyjnemu.
7. Profesjonalizacja podmiotów ekonomii społecznej.
8. Wzmocnienie świadomości nt. dostępności usług społecznych
Założenia krajowych i regionalnych dokumentów strategicznych zostały uwzględnione przy opracowywaniu Lokalnego Planu Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji. Jest on ponadto zgodny ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ełku na lata 2024-2030, która została przyjęta w dniu 14 lutego 2024 roku uchwałą Nr LX.656.2024 Rady Miasta Ełku. Część wdrożeniowa Strategii została usystematyzowana w formie priorytetów, w ramach których określono cele strategiczne i szczegółowe. Każdy z nich dotyczy innego wycinka rzeczywistości społecznej, w którym funkcjonują osoby, rodziny i lokalna społeczność, jednakże są one ze sobą ściśle powiązane i służą realizacji wizji i misji rozwoju społecznego miasta. W związku z tym, wszystkie należy rozpatrywać łącznie, uwzględniając to, że wdrożenie założeń jednego z nich będzie miało istotny wpływ na powodzenie pozostałych.
Główne obszary zainteresowania lokalnej polityki społecznej to:
• Społeczność – zaufanie i współpraca między mieszkańcami, samoorganizacja społeczna, partycypacja obywatelska;
• Rodzina – warunki socjalno-bytowe, wychowanie dzieci, opieka nad osobami wymagającymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, relacje pomiędzy członkami rodziny;
• Mieszkaniec – dobrostan fizyczny i psychiczny, zaradność życiowa, aktywność zawodowa, aktywność społeczna, styl życia i zachowania autodestrukcyjne;
• Infrastruktura – dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami, rozwój infrastruktury dla osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, adaptacja do zmian klimatu.
W ramach każdego priorytetu określono katalog proponowanych działań, uwzględniających oddziaływanie na całą społeczność miasta oraz na wybrane grupy, zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społeczno-zawodowym. Są to przede wszystkim:

• rodziny z dziećmi doświadczające problemów opiekuńczo-wychowawczych oraz trudności w zapewnieniu odpowiednich warunków socjalno-bytowych, będących w kryzysie psychicznym, charakteryzujące się biernością zawodową i społeczną, a także dotknięte lub zagrożone dysfunkcjami takimi jak przemoc domowa, uzależnienia, przestępczość;
• dzieci i młodzież bez względu na status społeczny i poziom zamożności ich rodzin, z uwagi na szczególne zagrożenie problemami takimi jak ubóstwo, bezrobocie, brak odpowiednich perspektyw życiowych, uzależnienia (zwłaszcza od alkoholu, dopalaczy, komputera, Internetu oraz telefonów komórkowych) i inne zachowania ryzykowne;
• osoby starsze, osoby z niepełnosprawnościami i/lub ciężko, przewlekle chorujące, zwłaszcza te, które posiadają niewielkie dochody, a w swoich środowiskach są osamotnione;
• osoby znajdujące się w sytuacjach skrajnych (pod względem egzystencjalnym), w szczególności z powodu uzależnień, bezdomności, pobytu w zakładzie karnym, zdarzeń losowych;
• społeczność miasta ze względu na potrzebę wzmacniania jej aktywności oraz integracji i zaangażowania w sprawy lokalne, a także ustawicznego kształcenia w różnych obszarach, takich jak zdrowie czy bezpieczeństwo.

Zdefiniowane wyżej obszary oddziaływań przekładają się na zaplanowane w ramach Strategii kierunki niezbędnych działań, które integrują zasoby, kompetencje i zadania z zakresu nie tylko pomocy społecznej, ale również innych obszarów usług społecznych. Ich efektywna realizacja wymaga m.in.:

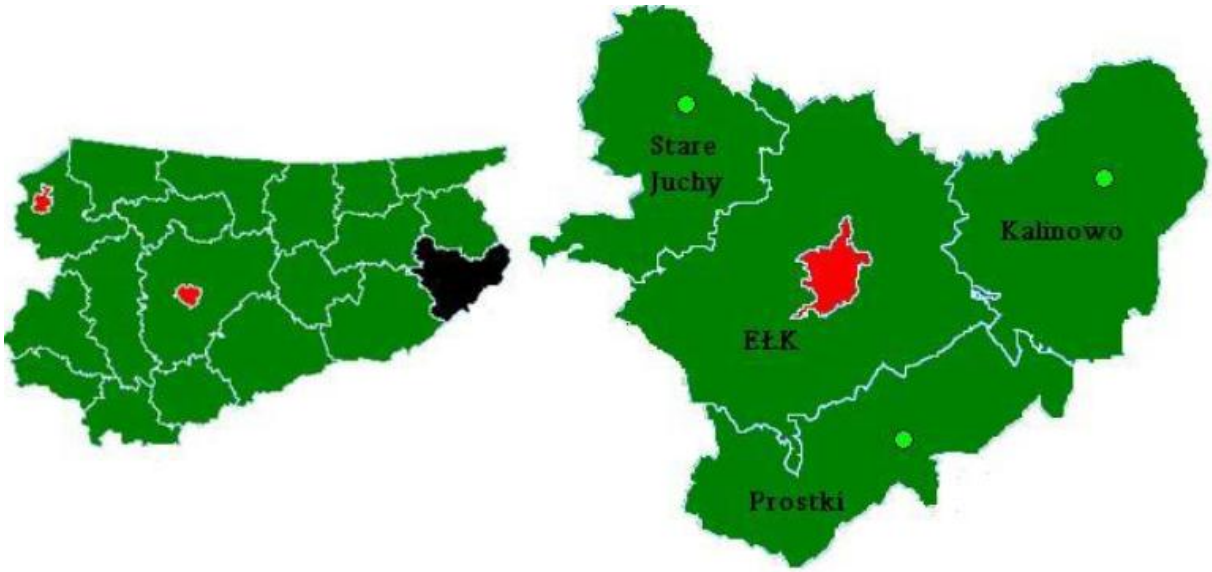
- stałego zwiększania kompetencji pracowników i osób zaangażowanych w realizację Strategii, poprzez systematyczny udział w szkoleniach, kursach, warsztatach, seminariach, konferencjach, wizytach studyjnych i innych formach edukacji;
- wspierania kadry specjalistów zajmujących się m.in. uzależnieniami, przemocą domową oraz interwencją kryzysową w postaci superwizji i pomocy psychologicznej;
- wzmocnienia współpracy i komunikacji międzyinstytucjonalnej w obszarach objętych Strategią, służącej szybkiej diagnozie oraz przeciwdziałania dysfunkcjom społecznym, a także zmniejszaniu skali ich występowania;
- rozwoju współpracy gminy z organizacjami pozarządowymi poprzez m.in. włączanie ich przedstawicieli do zespołów opiniodawczych, doradczych i konsultacyjnych, zlecanie realizacji zadań publicznych, umożliwianie szerszego udziału w kreowaniu polityk publicznych itd.;
- tworzenia partnerstw lokalnych oraz platform współpracy i wymiany informacji w obszarach strategicznych dla rozwoju społecznego, w tym m.in. wsparcia rodzin, przeciwdziałania dysfunkcjom społecznym, rozwoju dzieci i młodzieży, z udziałem instytucji oraz organizacji pozarządowych funkcjonujących w danym obszarze;
- podejmowania wspólnych działań rzeczniczych i lobbystycznych na rzecz rozwiązań, które nie leżą w gestii gminy, a mogą w istotny sposób przyczynić się do rozwiązania istniejących problemów oraz poprawy jakości życia mieszkańców.

W Strategii zawarte są działania, które uwzględniają proces deinstytucjonalizacji jako istotny w kształtowaniu lokalnej polityki społecznej. Są to w szczególności działania wspierające rozwój i upowszechnianie środowiskowych form wsparcia, wolontariatu i pomocy sąsiedzkiej, zapewniające kompleksowe wsparcie rodzinom doświadczających trudności oraz dzieciom i młodzieży, a także wspierające aktywność osób starszych, osób z niepełnosprawnościami i chorujących.

OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA MIASTA EŁKU I SYTUACJI SPOŁECZNEJ

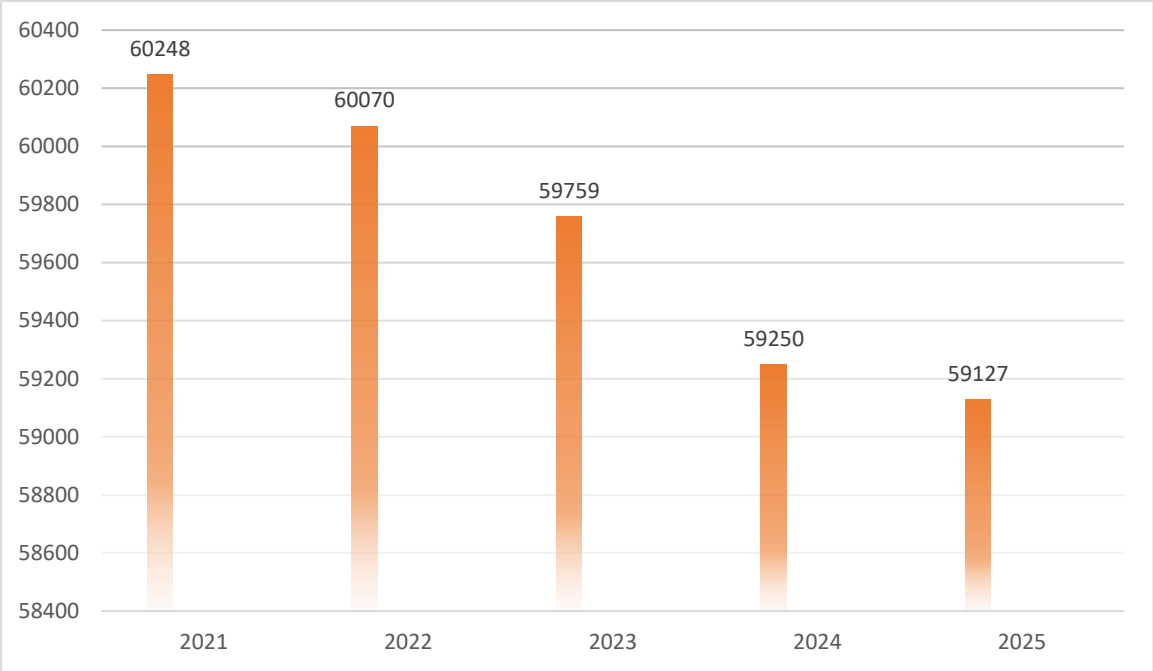
Ełk jest trzecim co do wielkości, po Olsztynie – stolicy regionu i Elblągu, miastem w województwie warmińsko-mazurskim. Zajmuje powierzchnię 2 105 ha, czyli 21 km2, którą w 2022 roku zamieszkiwało 60 070 osób. Gęstość zaludnienia wynosi tu 2 853,7 osoby na km2. Miasto położone jest we wschodniej części województwa, w pobliżu granicy z województwem podlaskim oraz granicy państwa z Obwodem Kaliningradzkim Federacji Rosyjskiej, Litwą i Białorusią. Otacza je gmina wiejska Ełk, a oprócz nich w skład powiatu ełckiego wchodzą jeszcze trzy gminy wiejskie, tj. Stare Juchy, Kalinowo i Prostki. Ełk spełnia rolę centralnego ośrodka miejskiego w podregionie ełckim, mając silną pozycję zarówno w subregionie, jak i całym województwie.

Rysunek 1. Ełk na tle powiatu ełckiego i województwa warmińsko-mazurskiego

Według stanu na 30 czerwca 2025 r. liczba ludności gminy Miasta Ełk według danych przedstawionych przez GUS wyniosła 59 127 w tym 30 977 kobiet i 28 150 mężczyzn. Natomiast według danych prezentowanych przez Wydział Organizacyjny Referat Spraw Obywatelskich Urzędu Miasta Ełku liczba mieszkańców zameldowanych na pobyt stały i czasowy na dzień 31 grudnia 2025 roku wynosi 54 970 osób, z czego 53,27 % stanowiły kobiety, a 46,73 % mężczyźni. Liczba ludności miasta stanowi 62,59% ludności powiatu, 4,09% ludności województwa.

Wykres 1: Liczba mieszkańców Ełku w latach 2021-2025

źródło: GUS

W wyniku migracji liczba mieszkanek i mieszkańców Ełku zmniejszyła się o 62 osoby, zgodnie z poniższymi statystykami (stan na 30 czerwca 2025 r.):

- stałe migracje wewnętrzne (krajowe) napływ: 308 osób,
  - odpływ: 400 osób,
  - saldo: 92 osoby;
- stałe migracje zagraniczne napływ (imigracja): 35 osób,
  - odpływ (emigracja): 5 osób,
  - saldo: +30 osób.

W połowie 2025 r. liczba urodzeń żywych w Ełku wyniosła 180 dzieci. Zmarło 241 osób. Wobec tego przyrost naturalny wyniósł - 61 osób.

Depopulacja i starzenie się społeczeństwa są jednymi z najpoważniejszych wyzwań. Proces ten prowadzi do zmniejszenia bazy podatkowej samorządów, ograniczenia dostępności zasobów ludzkich na rynku pracy oraz stopniowej utraty funkcji społeczno-gospodarczych, szczególnie w miastach małych i średnich. Jednocześnie rośnie liczba osób starszych, o szczególnych potrzebach.

Struktura ludności miasta Ełk w roku 2025 przedstawiała się następująco: osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowiły 21%, osoby w wieku produkcyjnym 55,93 %, a w wieku poprodukcyjnym 23,07 %. W latach 2024 - 2025 liczba ludności spadła o 1,3%.

Poniżej zaprezentowano w formie graficznej i tabelarycznej szczegółowe dane dotyczące demografii.

Dominującą grupą społeczną w podziale na ekonomiczne grupy wieku w Ełku pozostają osoby w wieku produkcyjnym, jednak ich liczba w latach 2021–2024 ulegała systematycznemu zmniejszeniu. W analizowanym okresie liczebność tej grupy spadła o 5,96% (z poziomu 36 651 osób do 34 468 osób). Podobną tendencję spadkową, choć o mniejszej dynamice, odnotowano w grupie wieku przedprodukcyjnego, po początkowym wzroście w latach 2021–2022, ostatecznie liczba ta obniżyła się o 2,63% względem roku bazowego. Przeciwny trend

charakteryzuje grupę osób w wieku poprodukcyjnym, której liczebność wzrosła o 10,40% (z 12 197 osób w 2020 roku do 13 465 osób w 2024 roku). Warto zwrócić uwagę na strukturę płci w tej kategorii – kobiety stanowią aż 67% populacji w wieku poprodukcyjnym, co potwierdza ich wyższy udział w procesach starzenia się zasobów ludzkich miasta. Narastająca dysproporcja między malejącą liczbą osób w wieku produkcyjnym a rosnącą grupą seniorów wskazuje na postępujące procesy demograficzne o charakterze regresywnym. Dane dotyczące liczby ludności w podziale na ekonomiczne grupy wieku zawiera Tabela nr 1. Tendencje spadkową w porównaniu z latami 2021-2025 r. wykazuje się także w roku 2025, co potwierdza fakt regresu demograficznego.

Tabela 1: Liczba ludności w podziale ma ekonomiczne grupy wieku w latach 2021-2024

Płeć	**Ekonomiczna grupa wiekowa**	**Liczba osób**				
		2021	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
ogółem	Przedprodukcyjny	11 727	11 756	11 611	11 317	10 944
	Produkcyjny	36 019	35 478	34 973	34 468	34 148
	poprodukcyjny	12 502	12 836	13 175	13 465	13 797
Mężczyźni	Przedprodukcyjny	5 953	5 933	5 879	5 740	5 589
	Produkcyjny	18 923	18 631	18 344	18 053	17 868
	poprodukcyjny	3 932	4 112	4 267	4 410	4 603
Kobiety	Przedprodukcyjny	5 774	5 823	5 732	5 577	5 355
	Produkcyjny	17 096	16 847	16 629	16 415	16 280
	poprodukcyjny	8 570	8 724	8 908	9 055	9 194

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Tabela 2: Liczba mieszkańców wg grup wiekowych i płci w 2025 r.

	Liczba mieszkańców wg grup wiekowych i płci	
Grupa wiekowa	**mężczyzna**	**kobieta**
0-3	913	883
4-6	926	913
7-18	4 232	4 121
Wiek produkcyjny	17 722	16 075
60-64	---	2 086
65-74	3 026	4 236
75-79	804	1 231
80+	580	1 502

*Zgodnie z definicją GUS wiek produkcyjny to dla mężczyzn 18–64 lata, a dla kobiet 18–59 lat

Tabela 3: Liczba osób bezrobotnych (poziom powiatu) w 2025 r.

Liczba osób bezrobotnych, liczba długotrwale bezrobotnych oraz liczba osób bezrobotnych z prawem do zasiłku (poziom powiatu)			
Status	**Ogółem**	**Mężczyźni**	**Kobiety**
Bezrobotni ogółem	3 167	1 644	1 523
Bezrobotni z prawem do zasiłku	563	270	293

Długotrwale bezrobotni	1 575	773	802

Według stanu na 31 grudnia 2025 r. stopa bezrobocia dla powiatu ełckiego wyniosła 10,6 %, dla województwa warmińsko-mazurskiego wyniosła 8,1 %. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w mieście Ełku wynosiła 1809 osób, w tym 48,7 % stanowiły kobiety, 51,3% mężczyźni. Udział długotrwale bezrobotnych w stosunku do ogólnej liczby ludności wyniósł 1,54 %.

Wykres 2: Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej. Wskaźnik obliczany jako stosunek liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia do liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy ogółem.

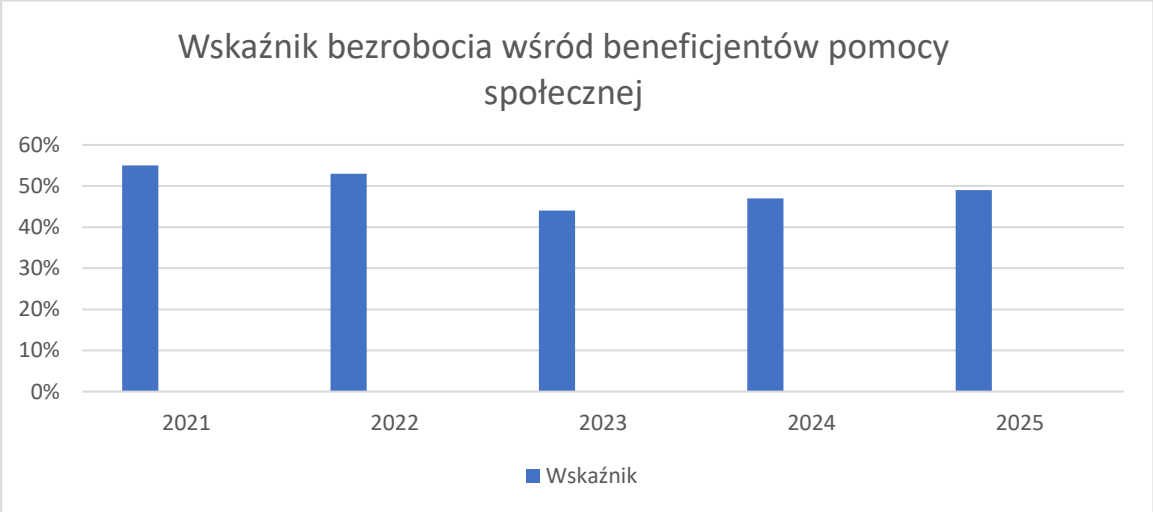
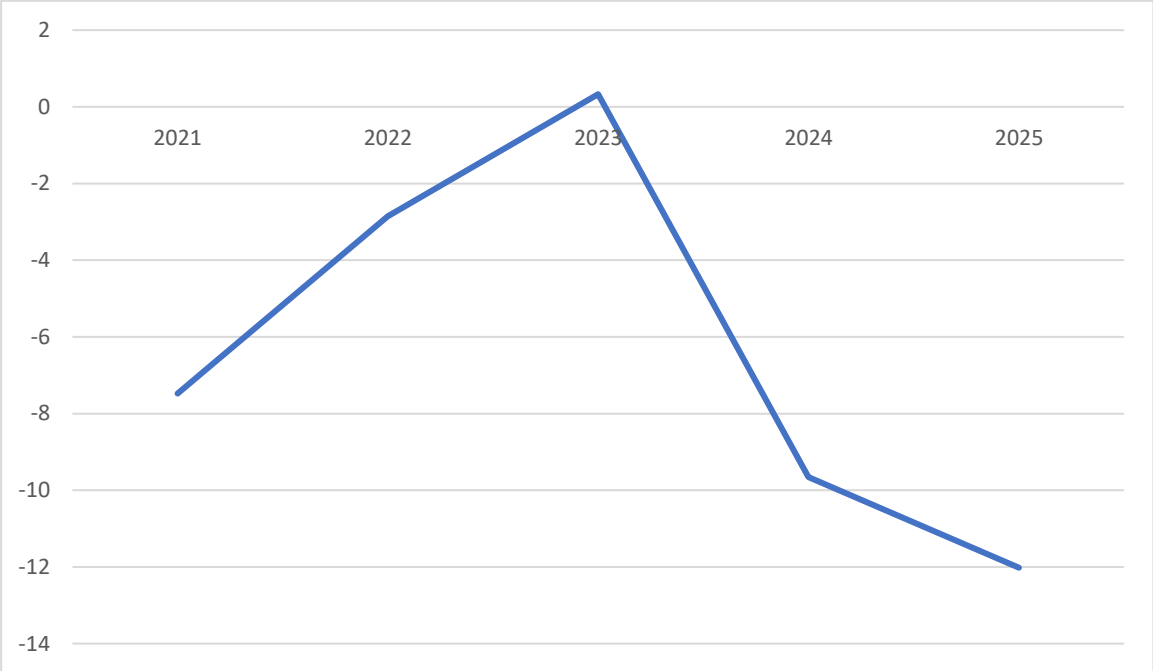

Tabela 4: Liczba osób i rodzin, którym decyzją przyznano świadczenia społeczne w latach 2021 -2025 - % do roku poprzedzającego.

Rok	**Liczba osób którym decyzją przyznano świadczenie**	**% do roku poprzedzającego**	**Liczba osób w tych gospodarstwach**	**% do roku poprzedzającego**
2021	1540	-7,48	2989	-5,53
2022	1496	-2,85	2088	-6,74
2023	1501	+0,33	2372	+13,60
2024	1356	-9,66	1844	-22,26
2025	1193	-12,02	1591	-13,72

Źródło: Sprawozdania z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej za lata 2021-2025

Wykres 3.: Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenia społeczne w latach 2022-2025.

W ostatnich latach w Mieście Ełk zmniejszyła się liczba rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej. Powyższe dane wskazują na spadek w roku 2025 w stosunku do roku 2024 o 12,02%.

Podstawowym czynnikiem skłaniającym osoby i rodziny do ubiegania się o świadczenia z pomocy społecznej w 2025 r. było ubóstwo rozumiane jako niedysponowanie wystarczającymi środkami ekonomicznymi pozwalającymi zapewnić podstawowe potrzeby egzystencjalne klienta/rodziny. Głównymi przyczynami warunkującymi to negatywne zjawisko było m.in. długotrwała lub ciężka choroba, ubóstwo, niepełnosprawność oraz długotrwałe pozostawanie w bezrobociu. Problem długotrwałego bezrobocia dotyka osoby o niskim poziomie wykształcenia i kwalifikacjach zawodowych, najczęściej nieadekwatnych do potrzeb rynku pracy. Najbardziej narażone na wykluczenie społeczne są osoby uzależnione, osoby bezdomne, jak i samotni rodzice, osoby w wieku przedemerytalnym.

Trudne i złożone problemy społeczne rodzin dotkniętych bezrobociem, bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, rozpadem więzi rodzinnych, egzystencjalnymi problemami osób samotnych, starszych, niepełnosprawnych, niskim standardem życia rodzin, uzależnieniami i przemocą stanowią duże wyzwania w obszarze polityki społecznej na poziomie lokalnym, ponieważ osoby potrzebujące poszukują wsparcia przede wszystkim w swoim środowisku lokalnym.

Poniższa tabela ukazuje główne przyczyny korzystania z pomocy społecznej na przestrzeni lat 2021-2025

Tabela 5: Przyczyny korzystania z pomocy społecznej

Wyszczególnienie	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
	Liczba rodzin				
Długotrwała bądź ciężka choroba	1038	982	960	942	778
Niepełnosprawność	617	584	816	512	423

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	206	88	106	196	102
Przemoc	11	6	4	3	10
Uzależnienia (alkohol oraz narkomania)	236	204	205	186	145
Bezdomność	55	68	68	71	57

Źródło: Opracowanie własne MOPS Ełk na podstawie Sprawozdań z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej za lata 2021-2025

1. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA
WNIOSKI I POTRZEBY

Obszary interwencji wyodrębnione w Lokalnym Planie Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych na lata 2027-2030 są zbieżne m.in. z obszarami wynikającymi ze Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ełku na lata 2024-2030 i obejmują:

1. Osoby starsze,
2. Osoby z niepełnosprawnościami,
3. Osoby w kryzysie bezdomności i zagrożone bezdomnością,
4. Osoby z zaburzeniami psychicznymi i w kryzysie psychicznym,
5. Rodzina z dziećmi, w tym z dziećmi z niepełnosprawnością.

Proces deinstytucjonalizacji powinien sprzyjać zmniejszeniu liczby osób kierowanych i przebywających w instytucjonalnych placówkach pobytu całodobowego takich jak domy pomocy społecznej, schroniska dla osób bezdomnych czy placówce opiekuńczo-wychowawczej oraz związanych z tym kosztami ponoszonymi przez miasto Ełk. Poniższe tabele obrazują dane w tym zakresie na przestrzeni kilku ostatnich lat.

Tabela 6: Współodpłatność gminy za pobyty w domach pomocy społecznej

Rok	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Liczba osób przebywających w DPS	112	128	142	132	148
Wysokość odpłatności jaką ponosi gmina miasto Ełk	**4 319 101,00 zł**	**4 580 852,00 zł**	**5 964 441,09 zł,**	**7 087 978,00 zł**	**7 545 614,00 zł,**

Opracowanie własne MOPS Ełk, sprawozdania ośrodka

Tabela 7: Osoby umieszczone w domach pomocy społecznej

Rok	dla osób w podeszłym wieku i dla osób przewlekle somatycznie chorych	Dla osób w podeszłym wieku	Dla osób przewlekle somatycznie chorych	dla osób przewlekle psychicznie chorych	dla osób z niepełnosprawnością intelektualną (w tym dzieci)	Dla osób niepełnosprawnych fizycznie
2021	**6**	**6**	**13**	**62**	**24 (w tym 14 dzieci)**	**1**
2022	**6**	**6**	**17**	**73**	**25 (w tym 14 dzieci)**	**1**
2023	**8**	**5**	**18**	**79**	**31 (w tym 20 dzieci)**	**1**

2024	**11**	**5**	**15**	**68**	**32 (w tym 21 dzieci)**	**1**
2025	**14**	**4**	**15**	**80**	**34 (tym 21 dzieci)**	**1**

Źródło: opracowanie własne, sprawozdania ośrodka

Tabela 8: Liczba dzieci z miasta Ełk przebywające w placówkach opiekuńczo-wychowawczych

Rok	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	154	184	197	213	217

Źródło: Opracowanie własne MOPS Ełk na podstawie

Tabela 9: Liczba osób w kryzysie bezdomności z terenu miasta Ełk przebywających w schronisku/ ogrzewalni

Rok	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Liczba osób w kryzysie bezdomności z terenu miasta Ełk przebywających w ogrzewalni	45	59	97	93	104
Liczba osób w kryzysie bezdomności z terenu miasta Ełk przebywających w schronisku	53	97	55	55	48

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ełku

Powyższe dane wskazują na zwiększającą się liczbę osób w miejscach całodobowych oraz coraz wyższe koszty ponoszone przez gminę na cele pobytu mieszkańców miasta Ełku w placówkach pobytu całodobowego.

Tabela 10. RODZINY OGÓŁEM -typ gospodarstwa domowego objętego pomocą w 2025r.

WYSZCZEGÓLNIENIE		**LICZBA RODZIN**	**LICZBA OSÓB W TYCH RODZINACH**
RODZINY OGÓŁEM w tym:		**1940**	**3426**
	o liczbie osób 1	1127	1127
	2	418	836
	3	227	681
	4	100	400
	5	37	185
	6 i więcej	31	197

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ełku

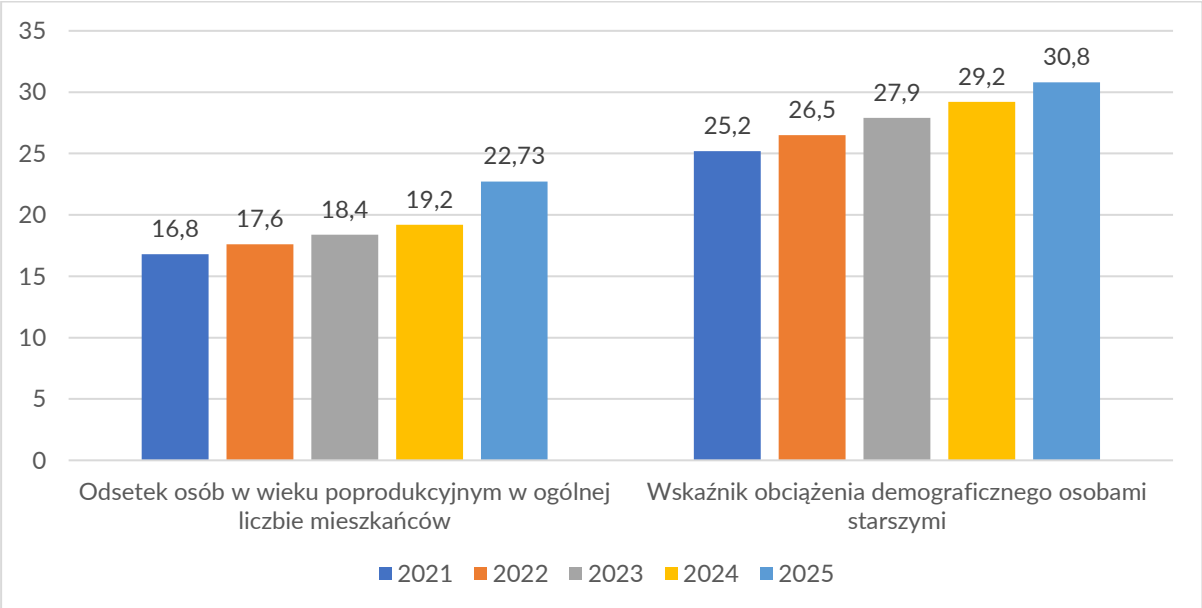
Z pomocy społecznej w 2025 roku korzystało 1940 rodziny (3426 osób w rodzinach). Największy wzrost w stosunku do roku 2024 odnotowuje się w gospodarstwach trzyosobowych, tj. o 9,66 % liczby gospodarstw domowych (rodzin), w przeliczeniu na liczbę osób w tych rodzinach to jest wzrost o 29 osób względem roku ubiegłego.
W mieście Ełk najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin, a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną, wskazanymi przez ośrodek pomocy społecznej w 2025 roku było kolejno: długotrwała i ciężka choroba, niepełnosprawność, uzależnienia, potrzeba ochrony macierzyństwa.

Wszystkie te osoby i rodziny stanowią grupę do wsparcia usługami deinstytucjonalizacji w najbliższych latach.

OBSZAR 1 – OSOBY STARSZE

1. W latach 2021–2025 analizowane wskaźniki demograficzne dotyczące seniorów w Ełku charakteryzowały się stałą i dynamiczną tendencją wzrostową. Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców zwiększył się o 5,93 p.p. (z poziomu 16,8% w 2021 roku do 22,73% w 2025 roku). Równie istotny wzrost odnotowano w przypadku wskaźnika obciążenia demograficznego osobami starszymi, którego wartość zwiększyła się z 25,2 w 2021 roku do 30,8 w 2025 roku. Tak jednostajny i szybki przyrost obu wskaźników potwierdza postępujący proces starzenia się zasobów ludzkich miasta, co w nadchodzących latach będzie generować zwiększone zapotrzebowanie na infrastrukturę senioralną oraz usługi opiekuńcze. Szczegółowe dane demograficzne odnoszące się do osób starszych w latach 2021–2025 przedstawia wykres poniżej.

Wykres 1.1: Dane demograficzne dotyczące osób starszych w latach 2021-2025

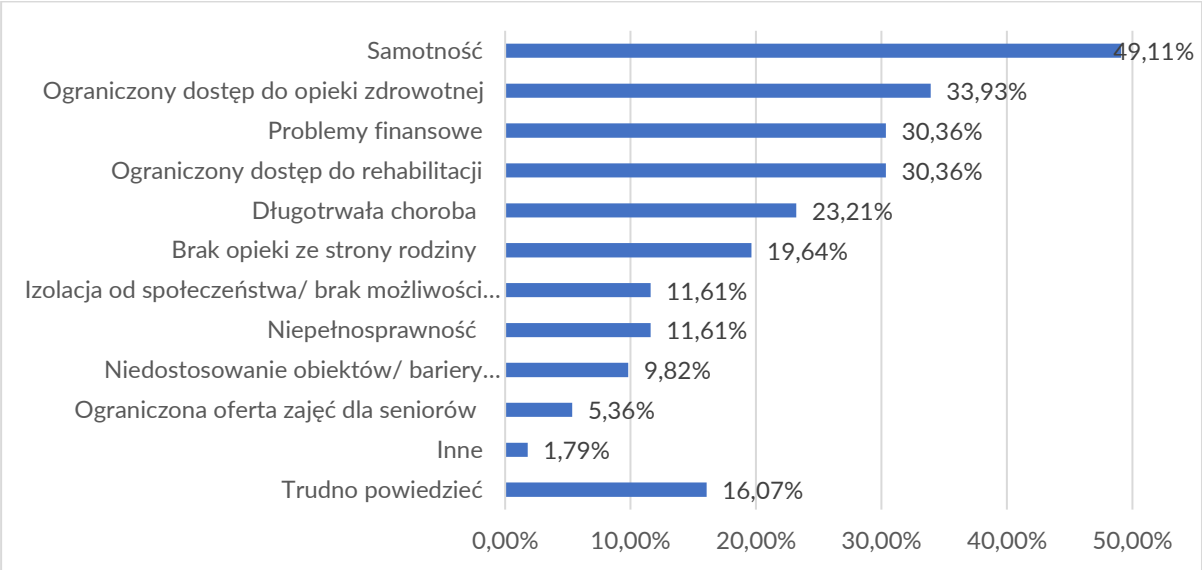

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

2. Cechami charakterystycznymi starości w Polsce, w tym w mieście Ełk jest singularyzacja, czyli prowadzenie jednoosobowych gospodarstw domowych przez osoby w wieku 60 lat

i więcej. Mieszkańcy Ełku jako najpoważniejszą trudność dotykającą osoby starsze wskazują samotność (49,11%). Wynik ten dominuje nad pozostałymi wskazaniami, podkreślając krytyczne znaczenie potrzeb relacyjnych i integracyjnych w tej grupie wiekowej. Dynamika grupy wskazuje jednak na silny nacisk na bariery systemowe w ochronie zdrowia. Drugim w kolejności wyzwaniem jest ograniczony dostęp do opieki zdrowotnej (33,93%), a tuż za nim plasują się problemy finansowe oraz ograniczony dostęp do rehabilitacji (po 30,36%). Tak wysokie i wyrównane wyniki w tych kategoriach sugerują, że seniorzy w Ełku mierzą się z kumulacją barier ekonomicznych i zdrowotnych, które ograniczają ich codzienne funkcjonowanie. Szczegółowe dane dotyczące trudności i problemów, które dotykają osoby starsze w Ełku, przedstawia Wykres 1.2.

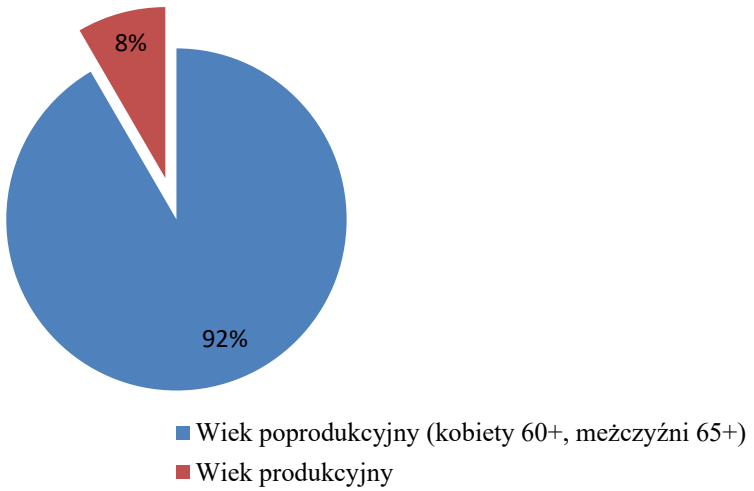
Wykres 1.2: Główne problemy dotykające osoby starsze

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania

3. Wiek senioralny charakteryzuje tzw. wielochorobowość. Opieka medyczna geriatryczna pozostaje na niskim poziomie, brakuje lekarzy specjalistów z zakresu geriatrii, psychiatrii oraz neurologów.
4. Zauważalny jest problem barier architektonicznych na terenie miasta Ełku, wiele bloków nie posiada wind, osobom starszym trudno jest samodzielnie opuszczać własne mieszkania.
5. Liczba podmiotów funkcjonujących na rzecz osób starszych na ternie miasta Ełku jest niewystarczająca, brakuje np. domów dziennego pobytu czy też miejsc w Klubie Seniora.
6. W mieście rozwija się system wsparcia dla osób starszych w miejscu zamieszkania, stale wzrasta zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze, usługi asystenckie itp.

Wykres 1.3: Usługi opiekuńcze w 2025 r. z podziałem na wiek produkcyjny/wiek poprodukcyjny

Wśród osób korzystających z usług opiekuńczych największy odsetek stanowią osoby w wieku poprodukcyjnym (tj. 92 %). Liczba osób w wieku produkcyjnym wynosi 8 %.

7. Organizacje pozarządowe świadczące usługi społeczne na rzecz seniorów:
- Ełcki Uniwersytet Trzeciego Wieku
- Uniwersytet Trzeciego Wieku przy WSG w Bydgoszczy Filia w Ełku
- Stowarzyszenie Mniejszości Niemieckiej MAZURY w Ełku
- Ełckie Stowarzyszenie Ekologiczne
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Zarząd Rejonowy w Ełku
- Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów w Ełku
- Związek Sybiraków
- Ełckie Stowarzyszenie Kobiet z Problemami Onkologicznymi „AMAZONKI”
- Polski Związek Niewidomych Okrąg Warmińsko - Mazurski, Koło w Ełku
- Towarzystwo Miłośników Ełku
- Fundacja Wolontariacki Ośrodek Wsparcia
- Stowarzyszenie Srebrne Pokolenie
- Stowarzyszenie Byłych Nauczycieli i Pracowników Oświaty "BAKAŁARZ" w Ełku
- Kombatancki Związek Dzieci Wojny RP oddział Ełk
- Stowarzyszenie Ełk i My
- Stowarzyszenie Adelfi
- Regionalne Stowarzyszenie Polskich Dzieci Wojny w Ełku

8. Zasoby i usługi środowiskowe na terenie miasta Ełku skierowane do osób starszych:
- **Klub Seniora „SENIOR+”**: działania aktywizujące, integracyjne oraz prozdrowotne dla osób powyżej 60. roku życia,
- **Ełcka Karta Seniora 60+**: system zniżek i preferencji oferowanych przez partnerów publicznych i prywatnych,
- **Ełcki Uniwersytet Trzeciego Wieku**: edukacja, lektoraty języków obcych oraz zajęcia sportowo-rekreacyjne dla seniorów,
- wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego prowadzona przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ełku

- **Program „Opieka 75+”**: realizacja usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób w wieku 75 lat i więcej,
- **Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania**: wsparcie w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiece higienicznej i pielęgnacyjnej,
- **Program „Korpus Wsparcia Seniora”**: wsparcie w formie usług sąsiedzkich,
- **Program „Korpus Wsparcia Seniora”**: teleopieki (tzw. opaski bezpieczeństwa),
- usługi asystenckie – **Program „Asystent Osobisty Osoby z Niepełnosprawnością”**,
- opieka wytchnieniowa – **Program „Opieka wytchnieniowa”**
- inicjatywy wolontaryjne – działania „seniorzy seniorom, grupy wsparcia Rady Seniorów,
- projekty socjalne m.in. „Mini Klub Seniora”,
- diagnostyki i pomoc medyczna,
- domowa opieka hospicyjna, pielęgniarska opieka długoterminowa,
- interwencja kryzysowa, pomoc psychologiczna, terapeutyczna dla seniorów,
- opieka geriatryczna, medyczna,
- organizacja czasu wolnego/zajęć seniorom przez 17 ngo,
- pomoc żywnościowa,
- praca socjalna,
- rehabilitacja, w tym domowa,
- rehabilitacja społeczna i medyczna,
- Ełcka Karta Seniora

Wnioski i potrzeby wynikające z diagnozy:

- zwiększenie już istniejącego wsparcia dedykowanego osobom starszym w miejscu zamieszkania:
  - usługi opiekuńcze
  - specjalistyczne usługi opiekuńcze
  - usługi asystenckie
  - opieka wytchnieniowa
- wsparcie i częściowe odciążenie opiekunów faktycznych w opiece nad starszymi osobami zależnymi,
- zwiększenie liczby funkcjonujących w środowisku lokalnym podmiotów świadczących usługi na rzecz osób starszych,
- niwelowanie wykluczenia cyfrowego osób starszych,
- zwiększenie dostępności do opieki medycznej, w szczególności lekarzy specjalistów, rehabilitacji i poradnictwa,
- stworzenie nowych miejsc spotkań, w których osoby starsze rozwijałyby zainteresowania, spędzały wspólnie czas, np. Dzienne Domy Seniora,
- działania ukierunkowane na aktywizację osób starszych, aby w indywidualnie dopasowanym stopniu, mieli możliwość udziału w życiu społeczności lokalnej oraz rozwijania swoich zainteresowań, dostępu do dóbr kultury, edukacji i innych sfer aktywności;
- organizacja zajęć ruchowych dla seniorów
- szkolenia kadry na potrzeby świadczenia usług w społeczności lokalnej seniorów.

OBSZAR 2 – OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

1. Zgodnie z definicją przyjętą w spisach, za osobę z niepełnosprawnością uważa się osobę, która posiada odpowiednie orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony lub osobę, która takiego orzeczenia nie posiada, lecz jej sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia wykonywanie codziennych czynności, naukę, pracę oraz pełnienie ról społecznych.
Wg Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań w 2021 r. liczba osób niepełnosprawnych na terenie miasta Ełk wyniosła 6 512 osób (3103 M, 3409 K), co stanowiło 10,8 % ogólnej populacji mieszkańców (60 248 mieszkańców w 2021 roku).
W NSP 2021 dane o osobach niepełnosprawnych były gromadzone na podstawie informacji o posiadaniu aktualnego prawnego orzeczenia o niepełnosprawności oraz subiektywnej oceny respondenta dotyczącej ograniczenia sprawności, przy czym dotyczyło to stanów długotrwałych, tj. takich, które trwały lub przewidywano, że będą trwały 6 miesięcy lub dłużej.

Tabela 2.1: Liczba osób z niepełnosprawnością w 2021 roku

Osoby z niepełnosprawnością razem	**Osoby z niepełnosprawnością prawną**	**Osoby niepełnosprawnością tylko biologicznie**
6 512	4280	2232
10,8%	7,1%	3,7%

Dane: GUS, opracowanie własne wg Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021 roku.

2. Występuje rosnące zapotrzebowanie na wsparcie środowiskowe i asystenckie wynikające z liczby osób z orzeczonym stopniem niepełnosprawności. Od 2022 roku wdrażane są programy resortowe, takie jak: „Asystent Osobisty Osoby z Niepełnosprawnością" oraz „Opieka Wytchnieniowa", których celem jest odciążenie rodzin i zwiększenie samodzielności beneficjentów.

Tabela 2.2: Liczba osób i dofinansowanie programu Asystent Osobisty Osoby z Niepełnosprawnością w latach 2021-2025

ASYSTENT OSOBISTY OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ					
rok	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Liczba uczestników	56	86	100	142	152
Koszt programu	368 220 zł	954 720 z	1 027 818,00 zł	1 585 799,10 zł	1 585 799,10 zł

Źródło: opracowanie własne MOPS Ełk na podstawie sprawozdań z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ełku

Tabela 2.3: Liczba osób i dofinansowanie programu Opieka Wytchnieniowa w latach 2021-2025

OPIEKA WYTCHNIENIOWA					
rok	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Liczba uczestników	---	13	12	15	24

Koszt programu	---	127 296 zł	74 027,52 zł	168 855,00 zł	215 169,00 zł

Źródło: opracowanie własne MOPS Ełk na podstawie sprawozdań z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ełku

Program „Asystent Osobisty Osoby z Niepełnosprawnością" zapewnia:
- poprawę jakości życia osób z niepełnosprawnościami, w szczególności poprzez umożliwienie im jak najbardziej niezależnego życia;
- wsparcie osób niepełnosprawnych oraz pomoc adekwatną do potrzeb;
- uczestnictwo osób niepełnosprawnych w wydarzeniach społecznych, kulturalnych, rozrywkowych lub sportowych itp.;
- dofinansowanie jednostek samorządu terytorialnego w ramach realizowanych zadań mających na celu wsparcie społeczne osób niepełnosprawnych;
- zwiększenie wsparcia asystenckiego dla niepełnosprawnych uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, także w innych wymiarach życia i funkcjonowania społecznego.

3. W strukturach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ełku do roku 2025 funkcjonowały 2 mieszkania: mieszkanie treningowe i mieszkanie wspomagane, które były alternatywą dla instytucjonalnych form pomocy, przeznaczone dla osób, które ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność lub chorobę potrzebują wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu, jednak osoby te nie wymagają usług w zakresie świadczonym przez jednostkę całodobowej opieki. Prowadzeniem mieszkania treningowego i mieszkania wspomaganego zajmują się pracownicy Sekcji Usług Opiekuńczych i Pomocy Instytucjonalnej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ełku.

Mieszkanie treningowe (w strukturach organizacyjnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej od 2015 r.) - łączna powierzchnia użytkowa 49,07 m², lokalizacja- budynek mieszkalny wielorodzinny przy ul. Kolejowej 15 w Ełk. W mieszaniu, w tym samym czasie mogą jednocześnie zamieszkiwać 2 osoby. W 2025 r. w mieszkaniu treningowym przebywała 1 osoba.

Mieszkanie wspomagane (w strukturze MOPS od 2022 r.) - łączna powierzchnia użytkowa 45,63 m², lokalizacja - budynek mieszkalny wielorodzinny położony przy ul. Kolejowej 25A w Ełku. W ww. mieszaniu, w tym samym czasie mogą jednocześnie zamieszkiwać 3 osoby.

4. Zgodnie z potrzebami mieszkańców miasta Ełk pomoc w formie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych realizowano w ramach zadań własnych. Koszt jednej roboczogodziny ww. usług w 2025 roku wynosił 58,00 zł. Usługi opiekuńcze umożliwiają funkcjonowanie osobom z niepełnosprawnością w środowisku, odsuwając widmo pomocy instytucjonalnej.

Tabela 2.4: Usługi skierowane do osób z niepełnosprawnością w 2025 roku

Usługi opiekuńcze przyznane:		
z powodu długotrwałej choroby	**z powodu niepełnosprawności**	**specjalistyczne usługi opiekuńcze**
44	30	7

Źródło: opracowanie własne MOPS Ełk na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ełku

Tabela 2.5: Miesięczny koszt utrzymania mieszkańca DPS dla osób z niepełnosprawnością intelektualną lub niepełnosprawnością fizyczną w 2025 roku

Wyszczególnienie	Miesięczny koszt utrzymania mieszkańca
Dom Pomocy Społecznej "Tęczowy Dom", ul. Jana Kilińskiego 2, 19-300 Ełk	9 495,00 zł
Dom Pomocy Społecznej w Węgorzewie	6 590,00 zł

Źródło: opracowanie własne, dzienniki urzędowe województwa warmińsko-mazurskiego w sprawie ustalenia średnio miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca w domach pomocy społecznej

6. Organizacje pozarządowe świadczące usługi na rzecz osób z niepełnosprawnościami:
- Stowarzyszenie Pomocy Humanitarnej im. Św. Łazarza („Lazarus")
- Polski Związek Niewidomych – Okrąg Warmińsko-Mazurski (Koło w Ełku)
- Stowarzyszenie Adelfi
- Fundacja Kocham Jaśka
- Katolickie Stowarzyszenie Niepełnosprawnych Diecezji Ełckiej
- Caritas Diecezji Ełckiej
- Warmińsko-Mazurskie Stowarzyszenie Chorych na SM w Ełku
- Stowarzyszenie LEVEL 21
- Ełckie Stowarzyszenie Kobiet z Problemami Onkologicznymi "Amazonki"
- Fundację „Reha-Vitae" w Ełku
- Stowarzyszenie „Kormoran" przy Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym
- Stowarzyszenie „Parkinson w Rodzinie"
- Polski Związek Niewidomych Okrąg Warmińsko-Mazurski, Koło w Ełku

7. Zasoby i usługi środowiskowe na terenie miasta Ełku skierowane do osób z niepełnosprawnościami
- asystenckie- **program Asystent Osobisty Osoby z Niepełnosprawnością**,
- czasowe pobyty mieszkaniowe z koszykiem usług w mieszkaniach wspomaganych oraz mieszkaniu treningowym,
- diagnostyka i pomoc medyczna
- domowa opieka hospicyjna, pielęgniarska opieka długoterminowa
- dzienny pobyt w Środowiskowym Domu Samopomocy,
- interwencja kryzysowa, pomoc psychologiczna terapeutyczna,
- program Opieka Wytchnieniowa,
- praca socjalna,
- pomoc żywnościowa,
- rehabilitacja społeczna w Warsztatach Terapii Zajęciowej,
- rehabilitacja, w tym domowa
- rehabilitacja medyczna - ambulatoryjna,
- usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze,
- treningi pracy/praktyki w dwóch Centrach Integracji Społecznej,
- wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego.

8. Ogólnoeuropejskie wytyczne dotyczące deinstytucjonalizacji wskazują na konieczność umożliwienia trwałego przejścia osób z niepełnosprawnościami od opieki instytucjonalnej

do alternatywnych rozwiązań rodzinnych i wsparcia społecznego na poziomie lokalnych społeczności.
Dla jakości i efektywności systemu wsparcia os z niepełnosprawnościami kluczowych jest sześć powiązanych wzajemnie elementów:
- wsparcie mieszkaniowe,
- uspołecznione wsparcie instytucjonalne,
- wsparcie rodziny,
- aktywna rehabilitacja,
- zintegrowane wiązki usług społecznych
- Kręgi Wsparcia.
We wszystkich wskazanych obszarach można obecnie zidentyfikować świadczone w różny sposób usługi społeczne.

Wnioski i potrzeby wynikające z diagnozy:

- zwiększenie już istniejącego wsparcia dedykowanego osobom z niepełnosprawnościami w miejscu zamieszkania:
  - usługi opiekuńcze
  - specjalistyczne usługi opiekuńcze
  - usługi asystenckie
  - opieka wytchnieniowa
- wsparcie i częściowe odciążenie opiekunów faktycznych w opiece nad osobami z niepełnosprawnością,
- zwiększenie liczby funkcjonujących w środowisku lokalnym podmiotów świadczących usługi społeczne,
- zwiększenie dostępności do opieki medycznej, w szczególności lekarzy specjalistów, rehabilitacji i poradnictwa,
- stworzenie nowych miejsc spotkań, w których osoby z niepełnosprawnościami rozwijałyby zainteresowania, spędzały wspólnie czas,
- działania ukierunkowane na aktywizację osób z niepełnosprawnościami, aby w indywidualnie dopasowanym stopniu, mieli możliwość udziału w życiu społeczności lokalnej oraz rozwijania swoich zainteresowań, dostępu do dóbr kultury, edukacji i innych sfer aktywności;
- szkolenia kadry na potrzeby świadczenia usług w społeczności lokalnej osób z niepełnosprawnościami.

OBSZAR 3: OSOBY W KRYZYSIE BEZDOMNOŚCI I ZAGROŻONE BEZDOMNOŚCIĄ

1. Potrzeby osób w kryzysie bezdomności zabezpieczano poprzez przyznanie tymczasowego schronienia w noclegowni, schronisku dla osób bezdomnych albo schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi oraz ogrzewalni.
W 2025 r. udzielono schronienia 48 osobom bezdomnym oraz 104 osobom zapewniono schronienie w ogrzewalni. Pomoc udzielana była osobom w kryzysie bezdomności przebywającym na terenie miasta Ełk, których ostatnim miejscem zameldowania na pobyt stały, było miasto Ełk. Gmina miasto Ełk zleciła zabezpieczenie potrzeb osób w kryzysie

bezdomności organizacjom pozarządowym - Caritas Diecezji Ełckiej oraz Stowarzyszeniu MONAR Schronisko dla Osób Bezdomnych MAROKT w Ełku oraz powierzyła zadanie prowadzenia ogrzewalni Caritas Diecezji Ełckiej.
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej współpracuje ze Stowarzyszeniem „Ku dobrej Nadziei" z siedzibą w Białystoku celem zapewnienia usług w formie noclegowni. W 2025 r. w ramach wyżej wymienionej współpracy wsparciem nie objęto żadnej osoby. MOPS również współpracuje ze Stowarzyszeniem Edukatorów i Terapeutów „Zaczarowani" z siedzibą w Gdańsku celem zapewnienia usług w formie schroniska dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi. W 2025 r. wsparciem nie objęto żadnej osoby.
Szacunkowa liczba osób bezdomnych, nieporadnych życiowo zagrożonych wychłodzeniem z terenu miasta Ełk systematycznie wzrasta od roku 2021.

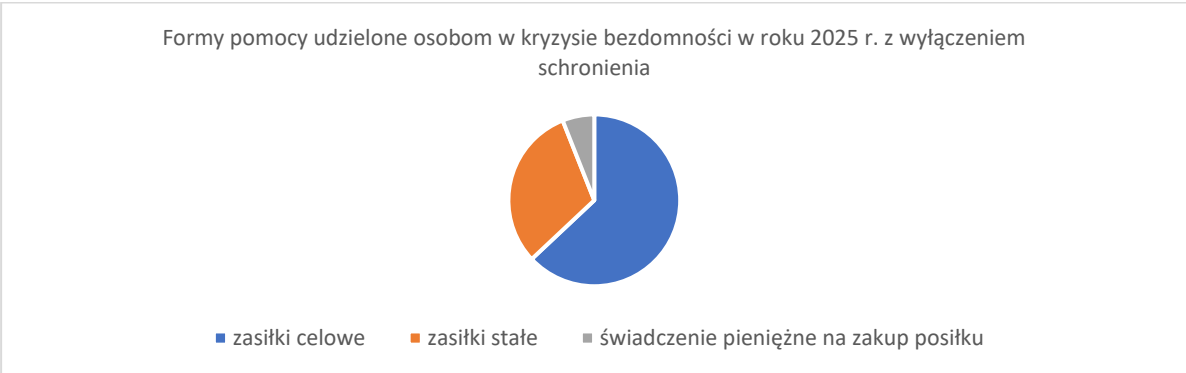
Tabela 3.1: Osoby w kryzysie bezdomności z terenu miasta Ełk w placówkach stacjonarnych w latach 2021-2025

Rok	2021	2022	2023	2024	2025
Liczba osób w kryzysie bezdomności przebywających w ogrzewalni	45	59	97	93	104
Liczba osób w kryzysie bezdomności przebywających w schronisku	53	97	55	55	48

Źródło: opracowanie własne MOPS Ełk na podstawie sprawozdań z działalności

Poza pomocą w formie schronienia osoby bezdomne otrzymywały wsparcie w postaci świadczeń pieniężnych (zasiłek stały, celowy).
Formy pomocy udzielone osobom w kryzysie bezdomności (z wyłączeniem schronienia) ilustruje poniższy wykres.

Wykres 3.1. Formy pomocy udzielone osobom w kryzysie bezdomności w roku 2025 r. z wyłączeniem schronienia (liczba osób objętych pomocą).

Źródło: Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej za rok 2025

2. Miasto Ełk posiada 1303 mieszkania komunalne, w tym 257 mieszkań socjalnych, 1290. W 2025 r wydano 16 wyroków eksmisyjnych bez lokalu socjalnego.
Mieszkańcy będący w kryzysie mieszkaniowym mogą składać wnioski na przyznanie mieszkania komunalnego do Urzędu Miejskiego. W latach 2021-2025 rozpatrywano od 101-129 takich wniosków rocznie.

Tabela 3.2: Liczba mieszkań komunalnych i socjalnych

Wyszczególnienie Liczba/rok	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Mieszkania komunalne	1335	1308	1290	1312	1303
w tym mieszkania socjalne	221	228	239	252	257

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej z lat 2021-2025

Tabela 3.3: Liczba wniosków złożonych na mieszkanie komunalne z zasobów gminy

Wyszczególnienie Liczba/rok	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
	111	108	110	129	101

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej z lat 2021-2025

Tabela 3.4: Liczba osób oczekujących na mieszkanie socjalne

Wyszczególnienie Liczba/rok	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
	29	7	27	11	6

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej z lat 2021-2025

3. Komenda Powiatowa Policji w Ełku w roku 2025 odnotowywała 5 zgłoszeń z krajowej mapy zagrożeń bezpieczeństwa w kategorii osób bezdomnych wymagających pomocy. Liczba ta na przestrzeni lat 2021 – 2025 waha się pomiędzy 5 a 8 zgłoszeń.

Tabela 3.5: Osoby bezdomne wg KMZ

Liczba zgłoszeń naniesionych na Krajową Mapę Zagrożeń Bezpieczeństwa z kategorii „osoba bezdomna wymagająca pomocy''					
Okres	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Liczba	**8**	**8**	**5**	**8**	**5**

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Ełku.

4. Straż Miejska w Ełku w ramach podejmowanych działań w okresie zimowym przewoziła osoby nietrzeźwe do izby wytrzeźwień/szpitala lub ogrzewalni. W latach 2020-2025 odnotowano:
Od 29-50 osób przewożonych do izby wytrzeźwień
2 - 6 do ogrzewalni
3 - 22 do pogotowania
Szczegółowe dane ukazane zostały w poniższej tabeli.

Tabela 3.6: Działania Straży Miejskiej

Sezon zimowy	Liczba osób przywiezionych do Izby Wytrzeźwień	Liczba osób przywiezionych do Ogrzewalni	Liczba osób przekazanych Pogotowiu Ratunkowemu
2020-2021	50	6	19

2021-2022	29	5	22
2022-2023	30	4	10
2023-2024	30	2	14
2024-2025	29	2	3

Dane: Urząd Miasta Ełk Straż Miejska

5. Usługi społeczne na terenie miasta Ełk:
- czasowy pobyt z koszykiem usług w mieszkaniu treningowym MOPS w Ełku,
- diagnostyki i pomoc medyczna, rehabilitacja,
- interwencja kryzysowa, pomoc psychologiczna, terapeutyczna,
- motywowanie i prowadzenie spotkań przez członków GKPiRPA,
- praca socjalna,
- poradnictwo psychologiczne i doradztwo prawne,
- poradnictwo pracy (PUP),
- terapia uzależnień i współuzależnienia,
- treningi pracy/praktyki w 2 Centrach Integracji Społecznej,
- wsparcie żywnościowe,
- kierowanie do miejsc noclegowych.

6. Organizacje pozarządowe świadczące usługi na rzecz osób z niepełnosprawnościami:
- Stowarzyszenie Adelfi
- Caritas Diecezji Ełckiej
- Stowarzyszenie Monar
- Stowarzyszenie Inicjatyw Społeczno-Gospodarczych i. Króla Zygmunta Augusta

Potrzeby wynikające z diagnozy:

- Konieczne jest budowania planów usamodzielniania oraz konieczności budowania usług mieszanych (środowiskowych, mieszkanie + praca + wsparcie) w odpowiedzi na przyczyny pozostawania w kryzysie.
- Rozwój różnych form mieszkalnictwa wspomaganego, tworzenie mieszkań treningowych/wspomaganych przy schroniskach dla osób w kryzysie bezdomności.
- Budowanie nowych mieszkań w dobrym standardzie oraz niskich czynszach w ramach budownictwa socjalnego i komunalnego.
- Aktywizowanie osób zagrożonych kryzysem bezdomności lub w kryzysie bezdomności poprzez kierowanie do Centrów Integracji Społecznej w celu realizacji zatrudnienia socjalnego. Będzie to miało wpływ na pozyskanie środków finansowych niezbędnych do samodzielnego dokonywania opłat mieszkaniowych, regulowania zadłużeń, utrzymania zajmowanego lokalu, uniknięcia eksmisji.
- Upowszechnianie nowych form pracy z osobami zagrożonymi bezdomnością i osobami w kryzysie bezdomności typu streetworking.
- Szkolenia i edukacja pracowników socjalnych, pracowników z obszaru wsparcia osób w kryzysie bezdomności.
- Stworzenie i wdrażanie systemu profilaktyki w walce z bezdomnością np. kampanie społeczne, rozwój systemu oddłużania.

OBSZAR 4 – OSOBY W KRYZYSIE ZDROWIA PSYCHICZNEGO

Przyjęta w deinstytucjonalizacji kategoria „osoby w kryzysie zdrowia psychicznym" jest szerszą kategorią niż „osoby z zaburzeniami psychicznymi". Obejmuje osoby, które doświadczają różnego rodzaju problemów psychicznych, choć niekoniecznie przeradzają się one w trwałe zaburzenia.

1. Ambulatoryjna opieka psychiatryczna jest niewystarczająca w stosunku do coraz większych potrzeb.
2. Niewielka liczba placówek oraz zbyt mała liczba psychiatrów i psychologów zajmujących się lecznictwem oraz terapią dzieci i młodzieży.
3. Zaburzenia zdrowia psychicznego sprawiają, że coraz większa osób podejmuje próby samobójcze. W województwie warmińsko-mazurskim dużą grupę wśród młodych ludzi podejmujących próby samobójcze są tak zwani „młodzi dorośli, czyli osoby pomiędzy 19 a 24 rokiem życia.
4. Rośnie liczba osób doświadczających uzależnień behawioralnych, tj. zaburzenia uprawiania hazardu, zespół uzależnienia od internetu oraz inne zachowania kompulsywne – w szkołach szczególnie niebezpieczne są e-uzależnienia, które często przeradzają się w cyberprzemoc.

Tabela 4.1: Pacjenci z terenu kraju leczeni z rozpoznaniem F06, F09, F10 – F19, F99 w poradniach zdrowia psychicznego (komórki organizacyjne: 1700, 1701) na terenie miasta Ełk w podziale na kategorie i lata.

Wyszczególnienie Liczba/rok	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Leczeni ogółem	1260	1416	1510	1545	1569
w tym mężczyźni	894	964	1017	1040	1079
0–18 lat	55	39	36	55	34
19–29 lat	107	126	139	122	124
30–64 lat	880	957	1008	1002	1049
65 i więcej lat	218	294	327	366	362

Źródło: System statystyki w ochronie zdrowia - Sprawozdanie MZ-15 WMUW WZ Olsztyn

5. Liczba osób umieszczonych w domach pomocy społecznej dla osób zaburzeniami psychicznymi na przestrzeni lat 2021-2025 systematycznie wzrasta. W dużej mierze są to osoby kierowane do DPS-ów na mocy postanowienia Sądu.

Tabela 4.2: Liczba osób przebywających w domach pomocy społecznej dla osób z zaburzeniami psychicznymi w latach 2021-2026

Rok	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Liczba osób	62	73	79	68	80

Źródło: opracowanie własne MOPS Ełk na podstawie Sprawozdań z Działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ełku

Tabela 4.3: Miesięczny koszt utrzymania mieszkańca DPS dla osób z zaburzeniami psychicznymi w 2025 roku

Wyszczególnienie	Koszt
Dom Pomocy Społecznej w Nowej Wsi Ełckiej, ul. Lipowa 1, 19-321 Nowa Wieś Ełcka	**7 245,43 zł**
Dom Pomocy Społecznej w Jedlance, Jedlanka 10, 26-660 Jedlińsk	**6 501,00 zł**
Dom Pomocy Społecznej "BETEZDA", Ukta 31, 12-220 Ruciane Nida	**7 200,00 zł**
Dom Pomocy Społecznej "Lili", Golubie 7a, 19-314 Kalinowo	**6 900,00 zł**
Dom Pomocy Społecznej im. Jana Pawła II, ul. Wielbarska 2, 12-100 Szczytno	**6 855,15 zł**
Dom Pomocy Społecznej w Choroszczy, Al. Niepodległości 4, 16-070 Choroszcz	**7 078,00 zł**
Dom Pomocy Społecznej „Zacisze”, ul. Park 5, 11-015 Olsztynek	**6 131,00 zł**
Powiatowy Dom Pomocy Społecznej, ul. Królewiecka 35, 14-500 Braniewo	**7 938,29 zł**

Dane: opracowanie własne, dzienniki urzędowe województwa warmińsko-mazurskiego w sprawie ustalenia średnio miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca w domach pomocy społecznej

6. Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi są istotnym elementem systemu wsparcia osób z zaburzeniami psychicznymi, umożliwiają im uzyskanie pomocy dostosowanej do indywidualnych potrzeb oraz wspierając ich funkcjonowanie w środowisku zamieszkania. Liczba osób korzystających z usług specjalistycznych opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi utrzymuje się na podobnym poziomie, jedynie rok 2021 był okresem, w którym liczba udzielonego tego rodzaju wsparcia wyniosła 66 osób. W kolejnych latach tendencja była malejąca. W porównaniu z rokiem 2021 liczba osób korzystających z tej formy zmniejszyła się o 27 osób, największy spadek wystąpił pomiędzy rokiem 2021 a 2022, kiedy liczba obje tych spadła o 20 osób. W kolejnych latach spadek był mniejszy, jednak utrzymywała się tendencja malejąca.

Tabela 4.4: Osoby objęte wsparciem w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób zaburzeniami psychicznymi

Rok	2021	2022	2023	2024	2025
Liczba osób objętych wsparciem	66	46	42	41	39

Źródło: opracowanie własne MOPS Ełk na podstawie Sprawozdań z Działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ełku

7. Środowiskowy Dom Samopomocy w Ełku wykazuje stabilną liczbę uczestników swoich zajęć, co potwierdza, że ŚDS w pełni realizuje swoje zadania w zakresie wsparcia społecznego, przeciwdziałania izolacji oraz podtrzymywania umiejętności niezbędnych do samodzielnego funkcjonowania.

Tabela 4.5: Liczba osób korzystających z usług w ŚDS

	2021	2022	2023	2024	2025
Środowiskowy Dom Samopomocy w Ełku	**109**	**102**	**96**	**101**	**100**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ŚDS

8. Organizacje pozarządowe świadczące usługi na rzecz osób w kryzysie zdrowia psychicznego:
- Caritas Diecezji Ełckiej,
- Stowarzyszenie Adelfi,
- Ełckie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Problemami Psychicznymi i Zagrożonych Marginalizacją „OSTOJA”,
- Stowarzyszenie Pomocy Humanitarnej im. św. Łazarza w Ełku (Lazarus),

9. Usługi społeczne na rzecz osób w kryzysie zdrowia psychicznego na terenie miasta Ełk:
- specjalistyczne usługi społeczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi
- poradnictwo psychologiczne, prawne, grupy wsparcia w ramach Poradni Rodzinnej,
- poradnictwo psychologiczne w Ełckim Centrum Rewitalizacji Społecznej „Stajnia” w Ełku
- Ełckie Centrum Psychoterapii i Psychiatrii (Pro-Medica) - ambulatoryjne wsparcie psychologiczne i psychoterapeutyczne dla dzieci i młodzieży we własnym środowisku, a także poradnia terapii uzależnień,
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Ełku – działania w zakresie wsparcia społecznego, przeciwdziałania izolacji oraz podtrzymywania umiejętności niezbędnych do samodzielnego funkcjonowania m.in. osób w kryzysie zdrowia psychicznego i z zaburzenia psychicznymi,
- Oddział Dzienny Psychiatryczny OTU Ełk - pomoc skierowana jest do osób m.in. z zaburzeniami depresyjnymi, lękowymi, adaptacyjnymi, schizofrenią, chorobą afektywną dwubiegunową oraz w kryzysie psychicznym. Łączy farmakoterapię, psychoterapię indywidualną i grupową, psychoedukację oraz treningi umiejętności społecznych lub arteterapię,
- projekty socjalne prowadzone przez pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ełku

Potrzeby wynikające z diagnozy:

- Łatwiejszy dostęp do lekarzy specjalistów psychiatrii, psychoterapeutów, psychologów.
- Rozwój i dostępność specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi jest ważnym kierunkiem rozwoju usług społecznych w obszarze osób w kryzysie zdrowia psychicznego,
- Rozwój wsparcia środowiskowego: zajęcia terapeutyczne, trening samodzielności i rozwijanie umiejętności społecznych.
- Wsparcie osób w kryzysie zdrowia psychicznego, ich rodziny i opiekunów – rozszerzenie wachlarza poradnictwa i pomocy w organizacji opieki nad osobą doświadczającą kryzysu.
- Organizowanie punktów pierwszego kontaktu dla osób doświadczających kryzysu psychicznego.

- Rozwój działań interwencyjnych w sytuacjach nagłego pogorszenia stanu psychicznego.
- Tworzenie grup samopomocowych, klubów aktywności społecznej, grup wsparcia.
- Szkolenia kadry na potrzeby świadczenia usług w społeczności lokalnej osób z niepełnosprawnościami.

OBSZAR 5: DEINSTYTUCJONALIZACJA PIECZY ZASTĘPCZEJ - RODZINY Z DZIEĆMI, W TYM Z DZIEĆMI Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ

1. Liczba rodzin z dziećmi na terenie miasta Ełk w roku 2021 wynosiła 12787 gospodarstw domowych, co stanowiło 76,3% wszystkich:
Małżeństwa z dziećmi: 6839 – 54% rodzin z dziećmi,
związki niesformalizowane: 1079 – 8% rodzin z dziećmi,
matki z dziećmi: 4 215 - 33% wszystkich rodzin z dziećmi,
ojcowie z dziećmi: 654– stanowią 5 % rodzin z dziećmi.
Przeciętna liczebność dzieci w rodzinach wynosiła w roku 2021 - 1,59
54,5% % rodzin z dziećmi stanowiły rodziny z jednym, 35% z dwójką dzieci, 10,5% rodziny wielodzietne, tj. posiadające co najmniej 3 dzieci.

Tabela 5.1: Rodziny z dziećmi w roku 2021

ogółem	%	rodziny z dziećmi razem	rodziny z 1 dzieckiem	rodziny z 2 dzieci	rodziny z 3 dzieci	rodziny z 4 i więcej dzieci	dzieci w rodzinie ogółem	przeciętna liczba dzieci w rodzinie
16 737	76,3	12 787	6973	4475	1025	314	20391	1,59
% z ogółu			**54,5%**	**35%**	**8%**	**2,5%**	X	

Źródło: Urząd Statystyczny, Narodowy Spis Powszechny 2021

2. Wzrasta liczba rodzin z dziećmi z niepełnosprawnościami oraz z orzeczeniami o kształceniu specjalnym. W latach 2021-2025 liczba świadczeń ze względu na niepełnosprawność dziecka zmieniała się. Lata 2021-2023 wykazywały tendencję wzrostową 3269, natomiast lata 2024 - 2025 wykazują malejące wskaźniki przyznanych świadczeń do 3062 w roku 2025. Liczba zasiłków dla dziecka z niepełnosprawnością do 16 roku życia wzrosła na przestrzeni lat z 4817 do 5121.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Ełku w roku 2021 wydała 270 orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego, w tym 80 dla dzieci z autyzmem, Aspergerem. W roku 2025 orzeczeń wydano 435, w tym 194 dla dzieci z autyzmem, Aspergerem. Widoczna jest tendencja wzrostowa. Powyższe dane przedstawiają tabele 5.2 i 5.3

Tabela 5.2: Liczba przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych dla niepełnosprawnego dziecka do 16 r. życia oraz świadczeń pielęgnacyjnych w latach 2021-2025

Dane	2021	2022	2023	2024	2025
świadczenie pielęgnacyjne	3269	3557	3873	3692	3062
zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka do 16 r. życia	4817	4928	5167	5473	5121

Źródło: OZPS z lat 2021-2025

Tabela 5.3: Tendencja w orzekaniu dzieci

Rok wydania orzeczenia/ rodzaj orzeczenia	**2021**		**2025**	
	Orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego	**w tym** orzeczenia dzieci z autyzmem, Aspergerem	Orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego	**w tym** orzeczenia dzieci z autyzmem, Aspergerem
	270	**80**	435	**194**

Źródło: Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Ełku

3. Na przestrzeni lat 2021-2025 liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej wzrasta. Na przestrzeni lat 2021 – 2025 liczba ta wynosi od 291 do 312. Większość z nich przebywa w rodzinnej pieczy zastępczej.
W latach 2021 – 2025 żadna z osób objętych indywidualnym programem usamodzielniania nie korzystała z możliwości pobytu w mieszkaniu treningowym.

Tabela 5.4: Dzieci w pieczy zastępczej

Wyszczególnienie	**Liczba dzieci w pieczy**				
	2021	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Ogółem piecza instytucjonalna	67	69	71	71	89
Ogółem piecza rodzinna	237	224	220	228	223
Razem dzieci w pieczy zastępczej instancjonalnej i rodzinnej	304	293	291	299	312
Odpłatność Gminy Miasta Ełk za pobyt dzieci w pieczy zastępczej	1 289 559,00 zł	1 700 000,00 zł	1 836 280,00 zł	2 126 390,00 zł	2 598 291,00 zł

Źródło: Dane PCPR Ełk

Tabela 5.5: Usamodzielniani wychowankowie pieczy zastępczej z gminy

Wyszczególnienie	2021	2022	2023	2024	2025
liczba objętych indywidualnym programem usamodzielnienia[1]	13	35	26	28	19
osoby w mieszkaniach treningowych	0	0	0	0	0

Źródło: OZPS z lat 2021-2025, dane PCPR

4. Liczba rodzin z dziećmi korzystających z finansowej pomocy społecznej zmniejszyła się na terenie miasta Ełk. Spadła liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezradności opiekuńczo-wychowawczej z liczby 206 w 2021 roku do 102 w roku 2025, z tytułu uzależnienia z liczby 236 w 2021 roku do 145 w roku 2025. Utrzymała się liczba rodzin korzystających ze wsparcia w związku z występowaniem przemocy w 2021 r. -55, w 2025 r. – 57.

Tabela 5.6: Przyczyny korzystania z pomocy społecznej

Wyszczególnienie	2021	2022	2023	2024	2025
	Liczba rodzin				
Długotrwała bądź ciężka choroba	1038	982	960	942	778
Niepełnosprawność	617	584	816	512	423
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	206	88	106	196	102
Przemoc	11	6	4	3	10
Uzależnienia (alkohol oraz narkomania)	236	204	205	186	145
Bezdomność	55	68	68	71	57

Źródło: Opracowanie własne MOPS Ełk na podstawie OZPS

Tabela 5.7: Rodziny z dziećmi - typ gospodarstwa domowego objętego pomocą w 2025r.

Wyszczególnienie		Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
Rodziny z dziećmi ogółem w tym:		**457**	**1424**
	o liczbie dzieci 1	267	644
	2	116	376
	3	46	225
	4	19	113
	5	1	8
	6 lub więcej	1	9

Źródło: Opracowanie własne MOPS Ełk na podstawie Sprawozdania z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej 2025

[1] Art. 185 ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej
4. Indywidualny program usamodzielnienia jest opracowywany przez osobę usamodzielnianą wspólnie z opiekunem usamodzielnienia co najmniej na miesiąc przed osiągnięciem przez osobę usamodzielnianą pełnoletności, a następnie jest zatwierdzany przez kierownika powiatowego centrum pomocy rodzinie powiatu właściwego do ponoszenia wydatków na finansowanie pomocy na kontynuowanie nauki i usamodzielnienie.

Tabela 5.8: Rodziny niepełne - typ gospodarstwa domowego objętego pomocą w 2025r.

Wyszczególnienie		Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
Rodziny niepełne ogółem w tym:		**246**	**613**
	o liczbie dzieci 1	150	300
	2	78	234
	3	11	44
	4 i więcej	7	35

Źródło: Opracowanie własne MOPS Ełk na podstawie Sprawozdania z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej 2025

5. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ełku zatrudnia 6 asystentów rodziny, którzy podejmowali działania mające na celu wzmocnienie rodziny, pozostanie dziecka w rodzinie lub jego powrót do rodziców m.in podejmowano działania profilaktyczne: pedagogizujące i wspierające rodziny we wdrażaniu prawidłowych postaw życiowych wszystkich jej członków. Asystenci rodziny pozostawali w pełnej gotowości do pełnienia funkcji koordynatora kompleksowego wsparcia (poradnictwa) dla kobiet w ciąży i ich rodzin zgodnie z ustawą z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem" polegającej na dyspozycyjności do podejmowania działań i współpracy w celu zapewnienia wsparcia dla kobiet w ciąży i ich rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej, kobiet w sytuacji niepowodzeń położniczych oraz wsparcia rodzin dzieci, u których zdiagnozowano „ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą ich życiu, która powstała w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu".

Tabela 5.9: Asystenci rodziny i liczba rodzin objętych wsparciem w latach 2021-2025

	2021	2022	2023	2024	2025
Liczba asystentów rodziny	6	6	6	6	6
Liczba rodzin objęta pracą asystenta rodziny	84	88	106	98	102

Źródło: Opracowanie własne MOPS Ełk na podstawie Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za lata 2021-2025

6. W mieście Ełk w 2025 r. funkcjonowało 8 szkół podstawowych oraz Liceum Ogólnokształcące im. Polskich Olimpijczyków wchodzące w skład Zespołu Szkół Sportowych, których organem prowadzącym była Gmina Miasto Ełk. Na terenie miasta funkcjonowała również niepubliczna szkoła: Salezjańska Szkoła Podstawowa w Ełku. W szkołach SP1, SP2, SP 7 funkcjonowało 17 oddziałów integracyjnych. Ponadto w ełckich podstawówkach działało 13 oddziałów sportowych i 1 oddział dwujęzyczny.
W 2025 r. funkcjonowało 7 przedszkoli publicznych, w tym 3 przedszkola z oddziałami integracyjnymi. W Szkole Podstawowej nr 3 im. Henryka Sienkiewicza funkcjonował oddział przedszkolny. Ponadto na terenie miasta Ełku funkcjonowały placówki przedszkolne niepubliczne (14 przedszkoli oraz 3 punkty przedszkolne), do których uczęszczało łącznie 810 dzieci.
W Ełku funkcjonowały 2 miejskie żłobki posiadające 252 miejsca. Od stycznia do sierpnia 2025 r. działało 11 grup żłobkowych (219 dzieci), a od września do grudnia 2025 r. 7 grup żłobkowych (143 dzieci). Z 366 miejsc oferowanych przez niepubliczne placówkach (żłobki,

kluby dziecięce, opiekun dzienny) skorzystało 292 dzieci. Zauważalna jest od kilku lat zmniejszająca się liczba dzieci w rocznikach, które mogą zostać objęte opieką w żłobku przy jednoczesnym wysokim wzroście miejsc żłobkowych w Ełku w sektorze prywatnym. Nowe miejsca tworzone są w ramach rządowego programu „Maluch +", który oferuje 100% dofinansowanie do tworzonych miejsc przy jednoczesnym dofinansowaniu przez okres 3 lat każdego utworzonego nowego miejsca. Program niewątpliwie wpłynął na zwiększenie miejsc żłobkowych na terenie naszego miasta i powstanie nowych, prywatnych placówek w różnych miejscach Ełku.[2]

6. Organizacje pozarządowe świadczące usługi na rzecz rodzin z dziećmi, w tym z dziećmi z niepełnosprawnością:

- Tęczowa Fundacja
- Stowarzyszenie Na Rzecz Osób z Autyzmem „IMPULS"
- Stowarzyszenie Rodziców Dzieci ze Spektrum Autyzmu „Niebieski Miś"
- Fundacja Wsparcia Nauki i Biznesu
- Fundacja „OTUlony w nadzieję..."
- Fundacja Kocham Jaśka
- Katolickie Stowarzyszenie Niepełnosprawnych Diecezji Ełckiej
- Caritas Diecezji Ełckiej
- Fundacja Human LexInstytut
- Oratorium im. Św. Jana Bosko
- Fundację „Reha-Vitae" w Ełku
- ZHP HUFIEC Ełk

7. Usługi skierowane do rodzin w mieście Ełk:

- wsparcie asystenta rodziny z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ełku,
- warsztaty dla rodziców – Klub Rodzica - ECRS Stajnia,
- praca socjalna świadczona przez pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ełku,
- specjalistyczna usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania,
- wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego,
- edukacja specjalna dla dzieci z autyzmem,
- organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży,
- poradnictwo psychologa, prawnika,
- wsparcie żywnościowe,
- interwencja kryzysowa, pomoc psychologiczna – OIK w Ełku, Ośrodek Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży w Ełku,
- poradnictwo specjalistyczne w Poradni Rodzinnej w Ełku,

Potrzeby wynikające z diagnozy:

1. Wsparcie rodzin w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych:

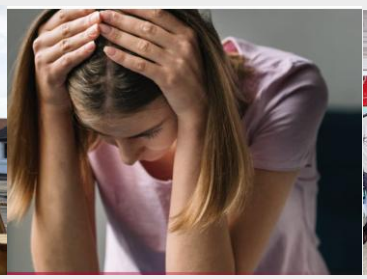
- rozwój asystentury rodzinnej i pracy socjalnej prowadzonej w środowisku zamieszkania,
- warsztaty i konsultacje dla rodziców dotyczące wychowania, komunikacji i rozwiązywania konfliktów,
- rozwój poradnictwa psychologicznego, rodzinnego i prawnego.

[2] RAPORT O STANIE GMINY MIASTA EŁK ZA 2025 ROK

2. Ułatwienie dostępu do psychologa dziecięcego, pedagoga, logopedy i innych specjalistów.
3. Rozwój opieki wytchnieniowej – umożliwi opiekunom odpoczynek i załatwienie spraw osobistych.
4. Rozwój usługi asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością.
5. Rozwój grup wsparcia.
6. Zwiększenie dostępności zajęć dla dzieci i młodzieży: sportowych, rekreacyjnych, kulturalnych, integracyjnych.
7. Poprawa dostępności architektonicznej, komunikacyjnej i informacyjnej usług społecznych.
8. Rozwój świetlic środowiskowych i zajęć opiekuńczo-wychowawczych.
9. Rozwój wolontariatu i inicjatyw międzypokoleniowych oraz rodzinnych.
10. Koordynacja usług społecznych skierowanych dla rodzin z dziećmi, w tym z dziećmi z niepełnosprawnością.

II. CZĘŚĆ OPERACYJNA

W tworzeniu „środowiskowego ładu" usług społecznych warto położyć nacisk na silniejszą lokalną koordynację systemu oraz wspieranie w transformacji placówek całodobowych.

Brakuje dotąd wspólnego planowania działań na poziomie koordynowania wdrażania usług. Każda podejmowana inicjatywa przez JST czy podmioty niepubliczne jest ważna. Koordynowanie i przygotowanie pakietów usług dla 5 grup obszaru deinstytucjonalizacji wymaga jednak wspólnego określenia potrzeb liczbowych i merytorycznych.

LPDUS wydaje się zbierać rozproszone, świadczone przez różne podmioty usługi.

W Planie rekomendowana jest integracja wsparcia, tworzenie w miarę możliwości pełnego koszyka usług, który umożliwia personalizację i indywidualizację wsparcia osób z różnymi potrzebami oraz tworzenie spójnych „ścieżek" korzystania z usług z naciskiem na poprawę jakości życia i utrzymanie samodzielności.

Dane dotyczące odbiorców wsparcia dziennego i środowiskowego, osób zagrożonych umieszczaniem w placówkach całodobowych, skatalogowane usługi i ich koszty pozwoliły zaprojektować niezbędne kierunki na lata 2025-2027.

Ważne jest doradztwo i wsparcie placówek każdego typu (DPS oraz „środowiskowych") w transformacji – zapewnienie im szerokiej pomocy w wypracowaniu i wdrażaniu bardziej środowiskowego modelu działania placówki poprzez praktyczne warsztaty i narzędzia. Działania te zmniejszają poziom obaw i niepokoju przed „zamykaniem" placówek, upowszechnianie pozytywnych praktyk i przykładów[3].

Cele horyzontalne:

Cele horyzontalne w procesie rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji w Mieście Ełk, zostały określone jako wspólne dla wszystkich obszarów społecznych, są to:

- ✓ utworzenie miejsca koordynacji usług np. poprzez tworzenie Centrum Usług Społecznych,
- ✓ rozwój usług społecznych i pomocy sąsiedzkiej,
- ✓ wzmocnienie potencjału kadry MOPS i NGO w mieście Ełk,
- ✓ wzmocnienie usług podmiotów ekonomii społecznej, w tym organizacji pozarządowych i przedsiębiorstw społecznych realizujących usługi społeczne,
- ✓ wzmacnianie i inspirowanie współpracy międzyinstytucjonalnej.

Cele te będą osiągnięte w mieście Ełk poprzez realizację zadań wskazanych w tabeli II.1: *Realizacja deinstytucjonalizacji usług społecznych skierowanych do wszystkich grup* przy współpracy z następującymi podmiotami:

- Samorząd Gminy Miasta Ełk oraz jednostki samorządowe
- NGO, podmioty ekonomii społecznej (PES),
- podmioty medyczne,
- podmioty edukacyjne,
- podmioty reintegracyjne,

[3] Grewiński M., Lizut J., Rabiej P. (red.), Ogólnopolska diagnoza deinstytucjonalizacji usług społecznych na terenie 16 województw Polski, ROPS Toruń / Uczelnia Korczaka, Elipsa, Warszawa 2024.

- Powiatowy Urząd Pracy,
- Policja.

Możliwe źródła finansowania zadań wskazanych w tabeli II.1:
− Program regionalny Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur na lata 2021-2027,
− Fundusz Solidarnościowy
− Programy resortowe Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej,
− Budżet Gminy Miasta Ełk,
− Program „Korpus Wsparcia Seniorów”,
− Budżet Samorządu Województwa Warmińsko – Mazurskiego.

Tabela II.1.: Realizacja deinstytucjonalizacji usług społecznych skierowanych do wszystkich grup

Nr	Nazwa działania:	Działanie	Planowany wskaźnik	Okres realizacji
1.	Koordynacja i animacja usług społecznych. Utworzenie Centrum Usług Społecznych w Ełku.	Zatrudnienie 3 Koordynatorów Indywidualnych Planów Usług Społecznych.	Liczba etatów	2027-2030
		Zatrudnienie Organizatora Społeczności Lokalnej.		
2.	Pakiet usług społecznych skierowany do Seniorów	Klub Seniora SENIOR+	Liczba osób objętych wsparciem	2027-2030
		Usługi sąsiedzkie		
		Kawiarenka Społeczna – integracja osób samotnych		
		Mini Klub Seniora		
		Praca socjalna		
		Teleopieka		
		Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania.		
		Rozwój wolontariatu: grupa Seniorzy Seniorom		
		Szkolenia kadry działającej na rzecz osób starszych		
		Ełcka Karta Seniora		
		Wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego		
		Oddolne inicjatywy Organizacji Pozarządowych		
3.	Pakiet usług społecznych skierowanych dla osób z niepełnosprawnościami	Asystent Osobisty Osoby z Niepełnosprawnością	Liczba osób objętych wsparciem	2027-2030
		Opieka Wytchnieniowa		
		Specjalistyczne Usługi Opiekuńcze w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi		
		Teleopieka		
		Grupa wsparcia – przeciwdziałanie izolacji społecznej i rozwój kompetencji społecznych		
		Poradnictwo: psychologiczne, prawne		
		Praca socjalna		
		Wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego		
		Mieszkania treningowe i wspomagane		
		Zatrudnienie socjalne – CIS, AlterCIS		
		Szkolenia kadry działającej na rzecz osób z niepełnosprawnością		
		Oddolne inicjatywy Organizacji Pozarządowych		

4.	Pakiet usług skierowanych dla osób zagrożonych bezdomnością lub w kryzysie bezdomności	Mieszkania treningowe i wspomagane	Liczba osób objętych wsparciem	2027-2030
		Poradnictwo: psychologiczne, prawne		
		Zatrudnienie socjalne – CIS, AlterCIS		
		Terapie leczenia uzależnienia		
		Praca socjalna		
		Szkolenia kadry działającej na rzecz osób zagrożonych bezdomnością lub w kryzysie bezdomności		
		Oddolne inicjatywy Organizacji Pozarządowych		
5.	Pakiet usług skierowanych dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego	Grupa wsparcia - przeciwdziałanie izolacji społecznej i rozwój kompetencji społecznych	Liczba osób objętych wsparciem	2027-2030
		Specjalistyczne Usługi Opiekuńcze dla Osób z zaburzeniami psychicznymi		
		Poradnictwo: psychologiczne, prawne		
		Praca socjalna		
		Środowiskowy Dom Samopomocy w Ełku - przeciwdziałanie izolacji społecznej i rozwój kompetencji społecznych		
		Dzienny Oddział Psychiatryczny OTU Ełk		
		Zatrudnienie socjalne – CIS, AlterCIS		
		Promocja i ochrona zdrowia: - konsultacje specjalistyczne zgodnie z indywidualnymi potrzebami - warsztaty/prelekcje/profilaktyka		
		Szkolenia kadry działającej na rzecz osób zagrożonych bezdomnością lub w kryzysie zdrowia psychicznego		
		Oddolne inicjatywy Organizacji Pozarządowych		
6.	Pakiet usług skierowanych do rodzin z dziećmi, w tym z dziećmi z niepełnosprawnością	Klub rodzica	Liczba osób objętych wsparciem	2027-2030
		Wsparcie asystenta rodziny		
		Projekty socjalne – aktywizacja społeczna i wzmocnienie kompetencji życiowych rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym		
		Poradnictwo psychologa, psychologa dziecięcego, pedagoga		

		Doradztwo prawne		
		Opieka Wytchnieniowa		
		Ośrodek środowiskowej opieki psychologicznej i psychoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży		
		Rozwój młodzieżowego wolontariatu		
		Aktywizacja społeczna i integracja rodzin: - festyny dla rodzin - akcje profilaktyczne - warsztaty		
		Praca socjalna		
		Organizowanie wsparcia osobom usamodzielniającym się opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze		
		Szkolenia kadry działającej na rzecz rodzin z dziećmi, w tym z dziećmi z niepełnosprawnością		
		Oddolne inicjatywy Organizacji Pozarządowych		

MONITORING

Monitorowanie wdrażania **Lokalnego Planu Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji** odbywać się będzie w partnerstwie i przy udziale przedstawicieli samorządu, organizacji pozarządowych, podmiotów społecznych, leczniczych, zaangażowanych we wskazanych w dokumencie obszarach.

Monitorowanie będzie polegało na analizie stanu realizacji zaplanowanych działań i wskaźników w ramach poszczególnych obszarów deinstytucjonalizacji.

MOPS w Ełku (po przekształceniu CUS Ełk) raz w roku, od 2027 roku (za rok 2026), zbierać będzie informacje o wskaźnikach realizacji Planu od podmiotów. Zebrane dane zostaną zweryfikowane, uzupełnione przez przedstawicieli instytucji powołanych do Zespołu ds. Planu Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych podczas spotkań.

Ważna będzie wymiana informacji dotycząca ogłaszanych konkursów, grantów, premii społecznych czy innych możliwości finansowania usług w Planie.

Powstały w ten sposób dokument zostanie zaprezentowany w każdym roku kalendarzowym (od 2027) przez zespół MOPS w Ełku (po przekształceniu CUS Ełk).

Jednocześnie działania monitorujące wskaźniki będą korelowane ze wskaźnikami na poziomie regionalnym, we współpracy z samorządem województwa.

Załącznik nr 2 do zarządzenia nr 525.2026

Prezydenta Miasta Ełku

z dnia 24 listopada 2026 r.

Formularz konsultacyjny
Lokalny Plan Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji na lata 2027-2030

1.	Imię i nazwisko osoby zgłaszającej uwagę, opinię, propozycję/nazwa podmiotu (jeśli dotyczy)	
2.	Dane teleadresowe do kontaktu w sprawie konsultacji (tel., e-mail, e-doręczenia, ePUAP)	
3.	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga/opinia/wniosek (rozdział, pkt, numer strony)	
4.	Treść uwagi/opinii/wniosku	
5.	Uzasadnienie uwagi/propozycji/wniosku	
6.	Wyrażam(y) zgodę na przetwarzanie moich danych osobowych dla potrzeb niezbędnych do realizacji i procesu konsultacji społecznych projektu Lokalnego Planu Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji na lata 2027-2030	
7.	Czytelny podpis osoby składającej formularz	
8.	Data podpisania formularza	

Podpisany formularz prosimy dostarczyć bezpośrednio do Kancelarii Ogólnej Urzędu Miasta Ełku, ul. Piłsudskiego 4 lub pocztą tradycyjną na adres: Urząd Miasta Ełku, ul. Piłsudskiego 4, 19-300 Ełk lub poprzez wysłanie skanu podpisanego formularza przy pomocy e-usług lub innych narzędzi teleinformatycznych.

Dziękujemy za zgłoszenie uwag. Opinii, propozycji i wniosków!

KLAUZULA INFORMACYJNA O PRZETWARZANIU DANYCH OSOBOWYCH

W związku z realizacją wymogów Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych „RODO"), informujemy o zasadach przetwarzania Pani / Pana danych osobowych oraz o przysługujących Pani / Panu prawach z tym związanych.

1. Administratorem Pani / Pana danych osobowych przetwarzanych w Urzędzie Miasta Ełku jest Prezydent Miasta Ełku, ul. Piłsudskiego 4, 19-300 Ełk, zwany dalej w skrócie Administratorem.

2. Jeśli ma Pani/Pan pytania dotyczące sposobu i zakresu przetwarzania Pani / Pana danych osobowych w zakresie działania Urzędu Miasta Ełku, a także przysługujących Pani / Panu uprawnień, może się Pani / Pan skontaktować się z Inspektorem Ochrony Danych w Urzędzie Miasta Ełku za pomocą adresu e-mail: dpo@um.elk.pl

3. Administrator przetwarza Pani / Pana dane osobowe na podstawie obowiązujących przepisów prawa, w szczególności z zakresu działania i zadań ustawowych, o których mowa w art. 7 ust. 1, art. 8 ust. 1 i art. 9a ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, a także zawartych umów oraz na podstawie udzielonej zgody. Podanie danych osobowych jest warunkiem realizacji usług świadczonych przez Urząd Miasta Ełku.

4. Pani / Pana dane osobowe przetwarzane są w celu:

a) wypełnienia obowiązków prawnych ciążących na Urzędzie Miasta Ełku;

b) realizacji umów zawartych z kontrahentami Gminy Miasta Ełku;

c) w pozostałych przypadkach Pani / Pana dane osobowe przetwarzane są wyłącznie na podstawie wcześniej udzielonej zgody w zakresie i celu określonym w treści zgody.

5. W związku z przetwarzaniem danych w celach, o których mowa w punkcie 4 odbiorcami Pani / Pana danych osobowych mogą być:

a) organy władzy publicznej oraz podmioty wykonujące zadania publiczne lub działające na zlecenie organów władzy publicznej, w zakresie i w celach, które wynikają z przepisów powszechnie obowiązującego prawa;

b) inne podmioty, które na podstawie umów podpisanych z Gminą Miastem Ełk przetwarzają dane osobowe dla których Administratorem jest Prezydent Miasta Ełku.

6. Pani / Pana dane osobowe będą przechowywane przez okres niezbędny do realizacji celów określonych w pkt 4, a po tym czasie przez okres oraz w zakresie wymaganym przez przepisy powszechnie obowiązującego prawa, a w szczególności:

a) ustawy z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach,

b) rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 stycznia 2011 r. w sprawie instrukcji kancelaryjnej, jednolitych rzeczowych wykazów akt oraz instrukcji w sprawie organizacji i zakresu działania archiwów zakładowych.

7. W związku z przetwarzaniem Pani / Pana danych osobowych przysługują Pani / Panu następujące uprawnienia:

a) prawo dostępu do danych osobowych, w tym prawo do uzyskania kopii tych danych;

b) prawo do żądania sprostowania (poprawiania) danych osobowych – w przypadku, gdy dane są nieprawidłowe lub niekompletne;

c) prawo do żądania usunięcia danych osobowych (tzw. prawo do bycia zapomnianym), w przypadku, gdy:
– dane nie są już niezbędne do celów, dla których były zebrane lub w inny sposób przetwarzane,
– osoba, której dane dotyczą, wniosła sprzeciw wobec przetwarzania danych osobowych,
– osoba, której dane dotyczą wycofała zgodę na przetwarzanie danych osobowych, która jest podstawą przetwarzania danych i nie ma innej podstawy prawnej przetwarzania danych,
– dane osobowe przetwarzane są niezgodnie z prawem,
– dane osobowe muszą być usunięte w celu wywiązania się z obowiązku wynikającego z przepisów prawa;

d) prawo do żądania ograniczenia przetwarzania danych osobowych – w przypadku, gdy:
– osoba, której dane dotyczą kwestionuje prawidłowość danych osobowych,
– przetwarzanie danych jest niezgodne z prawem, a osoba, której dane dotyczą, sprzeciwia się usunięciu danych, żądając w zamian ich ograniczenia,
– Administrator nie potrzebuje już danych dla swoich celów, ale osoba, której dane dotyczą, potrzebuje ich do ustalenia, obrony lub dochodzenia roszczeń,
– osoba, której dane dotyczą, wniosła sprzeciw wobec przetwarzania danych, do czasu ustalenia czy prawnie uzasadnione podstawy po stronie administratora są nadrzędne wobec podstawy sprzeciwu;

e) prawo do przenoszenia danych – w przypadku, gdy łącznie spełnione są następujące przesłanki:
– przetwarzanie danych odbywa się na podstawie umowy zawartej z osobą, której dane dotyczą lub na podstawie zgody wyrażonej przez tą osobę,

f) prawo sprzeciwu wobec przetwarzania danych – w przypadku, gdy łącznie spełnione są następujące przesłanki:
– zaistnieją przyczyny związane z Pani / Pana szczególną sytuacją, w przypadku przetwarzania danych na podstawie zadania realizowanego w interesie publicznym lub w ramach sprawowania władzy publicznej przez Administratora,
– przetwarzanie jest niezbędne do celów wynikających z prawnie uzasadnionych interesów realizowanych przez Administratora lub przez stronę trzecią, z wyjątkiem sytuacji, w których nadrzędny charakter wobec tych interesów mają interesy lub podstawowe prawa i wolności osoby, której dane dotyczą, wymagające ochrony danych osobowych, w szczególności, gdy osoba, której dane dotyczą jest dzieckiem.

8. W przypadku, gdy przetwarzanie danych osobowych odbywa się na podstawie zgody osoby na przetwarzanie danych osobowych (art. 6 ust. 1 lit a RODO), przysługuje Pani / Panu prawo do cofnięcia tej zgody w dowolnym momencie. Cofnięcie to nie ma wpływu na zgodność przetwarzania, którego dokonano na podstawie zgody przed jej cofnięciem, zgodnie z obowiązującym prawem.

9. W przypadku powzięcia informacji o niezgodnym z prawem przetwarzaniu w Urzędzie Miasta Ełku Pani /Pana danych osobowych, przysługuje Pani / Panu prawo wniesienia skargi do organu nadzorczego właściwego w sprawach ochrony danych osobowych tj. Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych, adres: Stawki 2, 00-193 Warszawa.

10. W sytuacji, gdy przetwarzanie danych osobowych odbywa się na podstawie zgody osoby, której dane dotyczą, podanie przez Panią / Pana danych osobowych Administratorowi ma charakter dobrowolny, jednakże konsekwencją niepodania danych jest brak możliwości świadczenia przez nas usługi, o którą się Państwo staracie.

11. Podanie przez Panią / Pana danych osobowych jest obowiązkowe, w sytuacji, gdy przesłankę przetwarzania danych osobowych stanowi przepis prawa lub zawarta między stronami umowa.

12. Pani / Pana dane mogą być przetwarzane w sposób zautomatyzowany i nie będą podlegały profilowaniu. Dane kontaktowe Inspektora Ochrony Danych: adres pocztowy – ul. Piłsudskiego 4, 19-300 Ełk, adres e-mail: dpo@um.elk.pl

……

(data, czytelny podpis)

Informacja dotycząca przetwarzania danych osobowych

1. Administratorem Danych Osobowych jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ełku, ul. Piłsudskiego 8, 19-300 Ełk, tel. (87) 732 67 18, e-mail: sekretariat@mops.elk.pl, dalej: MOPS w Ełku.

2. Dane osobowe będą przetwarzane w celu prowadzenia konsultacji społecznych na podstawie załączonej zgody (art. 6 ust. 1 lit. a Ogólnego rozporządzenia o ochronie danych).

3. Dane będą przetwarzane przez okres niezbędny do realizacji celu jakim jest prowadzenie na terenie gminy konsultacji społecznych oraz zgodnie z terminami archiwizacji na mocy ustawy z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach lub do czasu cofnięcia, a następnie zostaną usunięte lub zarchiwizowane zgodnie z przepisami prawa.

4. Dane osobowe mogą być ujawniane podmiotom realizującym zadania na rzecz MOPS w Ełku uprawnionym do uzyskania danych osobowych w ramach zawartych porozumień i umów oraz w zakresie obowiązujących przepisów prawa. Każdorazowo ujawnianie danych realizowane jest zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, w tym na podstawie powierzenia przetwarzania danych osobowych podmiotom działającym w imieniu i na rzecz MOPS w Ełku.

5. W związku z przetwarzaniem danych osobowych przysługują następujące prawa:

− dostępu do swoich danych,

− sprostowania swoich danych,

− ograniczenia przetwarzania danych.

W celu skorzystania z powyższych praw należy kontaktować się z MOPS w Ełku na wskazany wyżej adres korespondencyjny lub e-mail. Przysługuje także prawo wniesienia skargi do organu nadzorczego - Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych.

6. W przypadku pytań związanych z przetwarzaniem danych osobowych możliwy jest kontakt z Inspektorem Ochrony Danych pod adresem e-mail: iod@mops.elk.pl lub wskazanym wyżej adresie korespondencyjnym lub e-mail MOPS w Ełku.

……

(data, czytelny podpis)